

Muz 749/11/1

számú körrendeletéhez, Honvédelmi
ny 81. száma.

E-7.

Lelt. sz.: 740

TERVEZET.

LOVASSÁGI GYAKORLATI SZABÁLYZAT

(L. Gy. Sz.)

2/a. Füzet:
A LOVASSZÁZAD.

A m. kir. honvédelmi ministerium kiadványa.

BUDAPEST

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA

1926

3

683

1925. évi 16000/Elnökség számú körrendelethez. Honvédségi
Közlöny 31. száma.

B-7.

Muz Fhg/11/1

TERVEZET.

LOVASSÁGI GYAKORLATI SZABÁLYZAT

(L. Gy. Sz.)

2/a. Füzet:
A LOVASSZÁZAD.

A m. kir. honvédelmi ministerium kiadványa.

BUDAPEST
PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA
1926.

ZMKA. TUD. KÖNYVTÁR

ARCHIVUM

Leh. sz.: 740

TARTALOMJEGYZÉK.

VI. FEJEZET.

A lovasszásad.

33. §. A lovasság szervezete. 11—12

A kötelék fontossága 11; beosztása és elnevezések 11; A századparancsnok felelőssége 11; A parancsnoki raj szervezete 12; A századbeosztás változtatása 12.

A) Lőhátón.

34. §. A lovasszásad zártrendje. 13—15

I. Alakzatok 13; A vonal 13; Az oszlop 13; A félrajoszlop 13; Az oszlopvonal 13; Első felállítás 13; Beosztottak helyei 14; Málhás lovak felállítása 14; Irányszakasz 14; II. Vezénylés, a századparancsnok, arcvonal-mögöttiek és a szakaszparancsnokok magatartása 14; A századparancsnok helye vezetésnél 14; Vezénylés alatti magatartása 14; Szakaszparancsnokok magatartása 16; Arcvonal mögöttiek kötelességei 16; III. Sorakozás 17; Teendők az első felállítás után 17; IV. Lóról és lóraszállítás 18; V. Felállítási

segédeszközök 18; Igazodás 18; Hátra lépés és oldalzás 19; VI. Mozgás 19; Arcvonalmenet 19; Kanyarodás 20; Irányválttatás 20; Mozgás menetoszlopban 20; VII. Alakzatválttatások 20; Alakzatválttatások vonalból 20; Alakzatválttatások oszlopból 22; Alakzatválttatások oszlopvonalból 23; Alakzatválttatások félraj oszlopból 24; VIII. Fegyverfogások 25.

35. §. A lovasszázad harcrendje.

25—34

I. A vezetés 25; Parancsnok és intézkedési egységei 26; II. Harcalakzatok és megalakításuk 26; a) Általában 26; A század kiterjedése 26; Irányszakasz 26; A századparancsnok helye 27; b) Megközelítő alakzatok 27; A kereszt 28; A négyszög 28; A sakktábla 29; A lépcső 29; Három szakaszos század megközelítő alakzatai 30; Tér és távközök 30; c) Megközelítő alakzatok megalakítása 31; Példák 31; d) Mozgás megközelítő alakzatban 33; e) A lovas rohamalakzatok megalakítása 33; 1. Roham zárt rendben 33; Roham — Gyülekező 33; 2. Roham laza alakzatban 33; III. Lóról szállás tűzharchoz 34.

b) Gyalog.

36. §. A század zártrendje.

34—35

Alakzatok azonosak a lóháton alakult századdal 34; Első sorakozás, vezénylés, századparancsnok szakaszparancsnokok, magatartása, sorakozás, igazodás, kanyarodások mint

lőháton alakult századnál 35; Alakváltó-
tatások 35; Karabélyfogások töltés és töltény-
rejtés 35.

37. §. A lovasszázad harcrendje.

35—41

I. Vezetés 35; A parancsnoki raj maga-
tartása 35; II. Harcalakzatok és megalakí-
tásuk 36; a) Általában 36; b) Megközelítő
alakzatok 36; c) Megközelítő alakzatok meg-
alakítása és változtatása 36; Tér- és táv-
közök 36; d) Mozgás megközelítő alakzat-
ban 37; e) A támadó alakzat megalakítása
(védelmi csoportosítás) 37; Küzdők és század-
tartalék 37; Kiterjedés, vagy támadási sáv
(védőkörlet) 37; Századtartalék helye 37;
Példák 38; f) Mozgás támadó alakzatban 41;
III. Gyülekezés és sorakozás 41; IV. Lóra-
szállítás 41.

38. §. A lovasszázad harceljárása.

41—82

I. Vezetés 41; A századparancsnok feladata
41; A parancsnoki raj teendői 41; II. Tá-
madásban 42; a) Megközelítés lőháton 42;
A biztosító csapatoknál beosztott lovas-
század parancsnok teendői 42; A mēnet-
oszlopban mozgó századparancsnok figyelme-
nek kiterjedése 42; Lepelésre küldött lovas-
század parancsnok teendői 42; Eljárás szét-
bontakozás után 42; Az ellenség oldalába
vagy hátába küldött század magatartása 43;
A tagozódás elrendelésének időpontja 43;
A tagozódást elrendelő parancs tartalma

43; Tűzoltalom 44; Irány, terep kihasználás és rejtőzés 44; Összeköttetés 44; Szakaszok közötti viszony és áthatolhatatlan akadályok alatti magatartás 44; Fedett és átszegdelt terepen való megközelítésnél 44; b) Harclóháton 44; 1. Lovasroham zárt rendben 44; Lovasság elleni roham 44; Meglepetéseknél magatartás 44; Szervezeteszerű és beosztott tüzgépek magatartása 45; támadólagos 45; védőleges feladataik 45; Golyószórók magatartása 45; Géppuskák tűzfeladata 45; Az ellenség oldala ellen irányított támadás 46; Saját oldalát fenyegető ellenséggel szembeni magatartás 46; Tüzelési intézkedések 46; Roham intézkedések 46; Parancs példák 47—50; Roham végrehajtása 50; Tartalék magatartása 50; Üldözés 51; Századparancsnok századát megosztva vezeti rohamra 51; Rohamot tűzzel akarja támogatni 51; Meglepetések kihasználásával rohamok mikénti végrehajtása 51; Roham utáni gyülekezés 52; 2. Lovas roham laza alakulatban 52; Küzdőrész és tartalék 52; Eljárás ha a század egy lépcsőben támad 52; Eljárás ha a század több lépcsőben támad 53; Golyószórók és géppuskák feladata 53; Biztosító és küzdő lépcső magatartása 53; Roham gyalogság ellen 53; A roham intézkedés tartalma 53; Példa 54; Tüzérség elleni roham 55; Tüzgépek magatartása 55; Sikeres harc után lövegek elvontatása 56; Kudarc esetén magatartás 56; Eljárás kevésbé tisztázott esetek-

ben 56; Menetelő tüzérség elleni támadás 56; Menetelő kerékpárosok elleni támadás 56; Harchoz fejlődött kerékpárosokkal szemben követendő eljárás 57; C) Lóról szállás megközelítés és támadás gyalog 57; Mozgékony-ság megtartása 57; Hiányos felderítésnél magatartás 57; Vezetéklovak kövessék nyomon a támadás menetét 57; Lóról szállás ideje és helye 57; ennek biztosítása 58; Lóról szállást elrendelő intézkedések tartalma 58; Századparancsnok és parancsnoki raj meddig marad lóháton 59; Leplező lépcsőben lévő szakasz magatartása 59; Erő elosztás a lépcsőkben 59; Készenlétbe helyezés alatt miről gondoskodik a századparancsnok 60; A századparancsnok teendői a kapott támadási parancs után 60; Mik befolyásolják a századparancsnok támadási tervét 60; Mit kell már az első támadási parancsban kifejezésre juttatni 60; A támadási intézkedések részlet és sorrendje 61; Mit kell az első parancsban föltétlen elrendelni 62; Támpontok a nehéz lovassági vagy egyéb beosztott nehéz fegyverekkel való intézkedéshez 62; A géppuska 63; Az aknavető 63; A kísérő löveg 64; A századparancsnok és a harcvezetés 64; A századparancsnok tartozkodási helye 64; A legnagyobb ellenállást tanúsító részek felismerése és azokkal való elbánás 65; A támadás lendületének fentartása 65; Lóháton maradt tartalék felhasználása 66; A rohamnak tűzzel és eleven erőkkel való

előkészítése 66; Tervszerű egységes roham
 67; A századparancsnok teendői betörés
 után 68; Eljárás üldözésnél 69; Üldöző
 harcok 69; Utóvéd állások megtámadása 70;
 Megállások támadás közben, a századparancs-
 nok teendői ilyenkor 70; A tartalék század
 magatartása 70; Gyülekezés (sorakozás) 71;
 Eljárás idegen kötelékek részeivel 71;
 III. Védelemben 71; Halogató harc 71;
 A századparancsnok teendői 72; Tartalék
 kijelölése 72; Vezeték lovakkal intézkedés
 72; A századparancsnok tartozkodási helye
 73; Harcelőrsők kirendelése 73; Kapocs-
 tartalék 73; Tűzterv, tűzrendszer 73;
 Intézkedés a beosztott nehéz fegyverekkel
 73; Műszaki munkák 73; Védelmi parancs
 tartalma 74; Magatartás ellenséges támadás
 alatt 74; Az állások megszállásának idő-
 pontja 74; Eljárás a századvéd körletébe
 betört ellenséggel szemben 75; Eljárás a
 szomszédnál betört ellenséggel szemben 75;
 A század magatartása védőkörlet (fő) tartalék
 szerepében 76; IV. Visszavonuláskor 76;
 Visszavonulás fedezése 76; Tervszerű
 visszavonulás 77; Lóháton maradt tartalék
 magatartása 77; V. Lóra szállásnál 78;
 VI. különleges harceljárások 78; Szinlett
 harcokban 78; Szinlett lóháton intézett
 támadások 78; Üldözésnél 79; Vissza-
 vonulások fedezésénél 79; Lóról szállt lovas-
 ságra ellenséges lovas-támadás főként mikor
 veszélyes 80; Mikor támad lovas-ság gyalog
 alakzatokat tömör alakzatban 80; Lóról

szállt lovasság mikor szállhat sikeresen szembe lovastámadással 80; A századparancsnok miről gondoskodik minden esetben még meglepő ellenséges támadás esetén is 80; A lovas vezető megítélése, hogy lóháton, gyalog vagy mindkét mód egybekapcsolásával oldható meg egy feladat 81; Állásban lévő ellenséges tüzérség gyalog megtámadásánál való eljárás 81; VII. Anyagi gondoskodások 81; Lószerrrel való ellátás 82; Élelmezés 82; Sebesültvívők 82.

39. §. Támpontok a harc kiképzésre. 83—88

Elérendő cél 83; A század beosztása a kiképzés alatt 83; Gyakorlandó anyag 84; A) Támadásban. I. Lóháton 84; II. Gyalog 85; B) védelemben 87; Feltevések 88; Kiképzés a harctéri szolgálatban 88.

A füzet végén:

1. számú melléklet.

VI. FEJEZET

A LOVASSZÁHAD.

33. §. A lovasszáhad szervezete.

A lovasszáhad kiképzés és alsóbb vezetés szempontjából a lovasság legfontosabb kötelemke. A századon belül valamennyi huszár ismerje egymást és igaz hajtársasságban, mint egy család tagja, forrjon egybe. 535.

A lovasszáhad az a harcászati egység, mellyel a középső vezetés számol.

A századkötelemket eme nagy fontossága miatt, amíg a létszám megengedi, fenn kell tartanunk.

A lovasszáhad a századparancsnok parancsnoksága alatt 536.

a parancsnoki rajra és rendszeren
4 szakaszra

tagozódik.

A szakaszokat a lovasszáhadon belülről folytatólagosan látjuk el szolgálati számokkal. Megnevezésük a szolgálati számmal vagy a parancsnok nevével, vagy a századon belül elfoglalt helyzetük (jobb-, jobbközép-, balközép- és bal- vagy él-, elsőközép-, hátsóközép- és végszakasz) szerint történik.

A századparancsnok századjának erkölcsi, elméleti és gyakorlati kiképzéséért, a loányag egészisé- 537.

géért és harcedzettségéért a szabályzatok és utasítások keretén belül *önálló és felelős* (1. füzet 109.). A századnak a kiképzés befejeztével a századparancsnok egyéniségét kell visszatükröznie.

Munkájában szakaszparancsnokai és altisztjel támogatják. Ezeknek helyes továbbképzése és irányítása a századparancsnok legegységibb érdeke.

538. A parancsnoki raj a századparancsnoknak a parancsközvetítésre és az összeköttetésre szolgáló segédközegeit foglalja magában.

Parancsnoki raj.

36. ábra.

A szakaszok beosztását és nagyságát a 395. és 396. pont szabályozza. Az ott rögzített elvekből kivethető az is, hogy a lovasszásadot különféle létszám mellett hogyan kell összeállítanunk.

Háborúban a századnak 4 szakaszra való beosztását a belső szolgálat miatt még akkor is tartsuk meg, ha a 396. pont szerinti legkisebb létszámú szakaszokat alakíthatnók csak meg.

Békében a szakaszok beosztása maradjon lehetőleg állandó. Egyes gyakorlatokra a szakaszok a gyakorlat céljához képest állíthatók össze (738).

539. A lovasszásadot háborúban átmenetileg géppuskaszakaszokkal, páncélgépkocsikkal vagy lövegszakaszokkal is megerősíthetjük. Alkalmazásuk a «Lovasság harcelvei» (1. füzet) és a «Harceljárás» fejezetben foglalt elvek szerint történik.

A) Lóhátton.

34. §. A lovasszásad zártrendje.

I. Alakzatok.

Alapalakzatok: a «Vonal», 540.
az «Oszlop»,
a «Félrajoszlop» és
az «Oszlopvonal».

Jelmagyarázat.

A «Vonal» (1. melléklet). Rendes gyűllekezési és 541.
harcalakzat lóhátton lovasság ellen.

Az «Oszlop» (1. melléklet). Fegyelmelési és 542.
díszelzési alakzat.

A «Félrajoszlop» (1. melléklet). Menetalakzat. 543.
Keskeny utakon a zásad oszlopban kettesével menetel.

Az «Oszlopvonal» (1. melléklet). Átmeneti alak- 544.
zat a harerendbe.

A tér- és távközök, a zásad- és szakaszparancs- 545.
nokok és a parancsnoki raj helye az ábrákból vehetők
kl. «Oszlopvonal»-ban a zásadparancsnok nagyobb
térközöket is rendelhet el.

A zásad bármely más alakzatban (a harerend 546.
alakzataiban is) gyűllekeztethető, ha a terep, a rejtőzés
vagy a fedezés azt megkívánja.

Az első felállításnál a szakaszok a jobb szárnytól 547.
bal felé, vagy az éltől a vég felé szolgálati számaik
sorrendjében állanak fel.

548. A kivonult *egészségügyi altiszt, a sebesültvivők, a patkolómester és az esetleg beosztott távbeszélők* «Vonal»-ban a lőszeres altiszttól jobbra, a többi alakzatban a 4. szakasz mögött állnak ugyanolyan alakzatban, mint a parancsnoki raj.

549. A *málháslovak* felállítása az 1. mellékletből vehető ki.

550. *Irányszakasz*: «Vonal»-ban és «Oszlopvonal»-ban a jobbközép, oszlopban és félrajoszlopban az élszakasz.

551. *Arcvonalat, térközt és takarást* az irányszakasz parancsnoka után kell tartani.

II. Vezénylés, a századparancsnok, az arcvonalmögöttiek és a szakaszparancsnokok magatartása.

552. A századparancsnok századját rendszerint kivont karddal *személyesen* vezeti.

Ha mozgás közben a vezetésnél elfoglalt helyét elhagyja, akkor előbb kardintéssel és az iránytárgy odakiáltásával a menet vezetését átadja az irányszakasz parancsnokának.

553. A századparancsnok a zárt század mozdulatait és alakzatváltoztatásait *rendszerint élőszóval* vezényli, de elrendelheti kardjellel is. A kardjelek a következő sorrendben következnek:

«Vigyázz!» (H. Sz. II. 11. mell.);

alakzat (37. ábra);

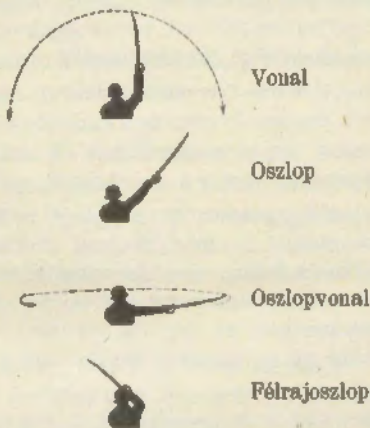
az irány, melyben az alakzatváltoztatást végrehajtjuk;

a jármód, ha szükséges (H. Sz. II. 11. mell.);

a végrehajtási jel (H. Sz. II. 11. mell. «Indulj!»).

Ha szükségének tartja csapatát figyelmeztetni,

hogy valamely vezényszó következik, a vezényszó előtt «*Vigyázz!*»-t vezényel.

Kardjelek.

37. ábra.

A századparancsnok a vezényszavak kiejtésékor rendszerint csupán arcát fordítja a csapat felé, önálló századnál a csapat felé fordulva is vezényelhet.

554.

Alakzatváltoztatásoknál a vezényszó kiejtése közben vágásban arra a helyre lovagol, ahonnan a végrehajtott alakzatváltoztatás után a század vezetését azonnal át tudja venni.

A mozgás megkezdését és beszüntetését, valamely más menetirány felvételét és az alakzatváltoztatások végrehajtását szolgáló vezényszavakat kardintéssel kíséri.

A vezényszó kiejtése előtt kardját felfelé irányuló hegygel és kinyújtott karral felemeli. A vezényszót megfelelő kardintéssel kíséri, azután kardját ismét függőlegesen felemeli. A végrehajtást elrendelő vezényszó kiejtésékor felemelt kardját gyorsan leereszti.

555. A helyes arevonal gyors felismerése, betartása és a szakaszok vezetése a *szakaszparancsnokok* kötelessége egyes szakaszokban. A rend fenntartása a rajparancsnokok és a szakaszparancsnokhelyettes dolga.

Kanyarodásoknál, a jármód csökkentésénél vagy fokozásánál és a megállásoknál elegendő, ha a szakaszparancsnok lova megfelelő fordításával és az új jármódba való átmenettel egyidejűleg kardjával (karjával) int.

Csak ha ezeket a látható jeleket por, köd, sötétség miatt a szakaszok nem vehetnék észre, akkor vezényelnek a szakaszparancsnokok is előszóval de sohasem hangosabban, mint szükséges.

556. Az *arevonal mögötti tiszt* a parancsok helyes végrehajtását és a szakaszparancsnokokat ellenőrzi.

Az *arevonal mögötti tisztesek* (szakaszparancsnokhelyettes) szakaszaikat és főként szakaszaik irányítóit őrzik ellen.

557. Ha a századparancsnok századját oktatja, akkor az arevonal előtt az *arevonal mögötti tiszt* helyettesíti és vezényel is.

558. A század tudjon egyszerű mozdulatokat és alakzatváltoztatásokat csupán kardintésre és a századparancsnok lovalása nyomán vezényszó nélkül is végrehajtani.

III. A sorakozás (gyülekezés).

A sorakozásra és gyülekezésre a 166–168. pontok **559.**
értelemszerűen mérvadók.

A századtrombitás a századparancsnok «*Sorakozó*»
vagy «*Gyülekező*» vezényszavára a megfelelő jelet
fűjja.

A század rendszeren «*Vonal*»-ban sorakozik, a szá- **560.**
zad egyéb alapalakzataiban csak a századparancsnok
külön parancsára. «*Gyülekező*»-re mindég «*Vonal*»-
ban alakul meg.

A szakaszok «*Sorakozó*»-ra a szolgálati számaik-
nak megfelelő helyre lovagolnak. «*Gyülekező*»-re a
legelőbb beérkező szakasz lovagol az irányszakasz
helyére, a többiek beérkezésük sorrendjében két oldalt
zárkóznak hozzá.

Ha a «*Gyülekező*» vezényszó a századot valamely
a «*Vonal*»-tól eltérő alakzatban éri, akkor a század
az 573., 574., 577. és 583. pontok határozványai szerint
fejlődik.

Első felállításnál a századot az arcvonalmögötti **561.**
tiszt sorakoztatja.

A század rendszerint «*Vonal*»-ban alakul meg.

A század szakaszai külön-külön sorakoznak és a
404. pont szerint hajtják végre a beosztást. Azután egy-
más mellé zárkóznak.

Ha a századparancsnok valamely *más alakzatban*
rendelte el a sorakozást, akkor a szakaszparancsnokok
szakaszaikat a helyes viszonyba vezetik.

Felállítás után a szakaszok parancsnokaik vezény-
szavára *tiszteletadást* teljesítenek, a szakaszparance-
nokok jelentik a *kivonult létszámot*, helyeikre lova-
golnak és szakaszaikkal *kardot rejtetnek*.

Az *arcvonalmögötti tisz*t a századparancsnok előtt *tisztelgésre* vezényli a századot és jelenti a létszámot (lovas, karabély, golyószóró). Jelentéstétel után «*Vigyázz*»-t vezényel és helyére lovagol.

A század az «*Oszolj*»-t a 170. pont szerint hajtja értelemszerűen végre.

IV. Lőről- és lóraszállás.

562. A lőről- és lóraszállásra általában a 171—175. pontok érvényesek.

«*Vonal*»-ban a szakaszok bal szárnyán álló vezérelőparancsnokok és jelentőlovasok kisése jobbra oldalt tartanak. Az arcvonal mögött álló tisztetek 3 lépésnyire hátra léptetnek.

Lóraszálláskor a páros számúak bevonulása után az igazodás a szakaszparancsnokok szerint áll helyre.

«*Oszlop*»-ban a szakaszparancsnokok és helyettesek az oszlop jobb oldalára lovagolnak.

A tűzharchoz való lőrőlzállást «*Oszlopvonal*»-ból is lehet vezényelni.

V. Fellállítási segédeszközök.

a) Igazodás.

563. Ha a század «*Vonal*»-ban áll, akkor a századparancsnok csak a szakaszparancsnokokat igazoltatja, akik erre a vezényszóra:

«*Igazodás jobbra (balra)!*»
fejeiket a megjelölt oldal felé fordítják.

A századparancsnok az igazodási szárnytól némi távolságra oldalt lovagol, pontosan az igazodási vonalra áll fel és a legközelebb álló szárnyszakasz parancsnokát a szándékolt vagy adott igazodási vonalba állítja. A többi szakaszparancsnok hozzája igazodik.

A «szakaszközép»-ek szakaszparancsnokaik mögött sorközre állnak fel. A többi lovas hozzájuk igazodik.

Ha a századparancsnok a sorokat valamely szárny felé személyesen akarja igazodtatni, akkor erre a figyelmeztetőre

«Első (második) sor!»

a megszólított sor emberei fejeiket a századparancsnok felé fordítják és igazodnak.

Mihelyt az igazodás megtörtént a századparancsnok

«Vi - gyűzz!»-t

vezényel.

Ha a század oszlopban alakult meg, akkor a **564.** századparancsnok az

«Igazodás!»

vezényszó után az első szakasz parancsnokát a szándékolt felállításhoz állítja. A többi szakaszparancsnok az első szakasz parancsnoka után veszi fel a helyes viszonyt és pontosan takar reája. A szakaszok úgy viselkednek, mint a «Vonal»-ban való igazodásnál.

b) Hátraléptetés és oldalzás.

A hátraléptetést és oldalzást úgy hajtjuk végre, **565.** mint a rajnál (177).

VI. Mozgás.

a) Arcvonalmenet.

A század a mozgást ugyanazokra a vezényszavakra, ugyanoly módon hajtja végre, mint a raj. **566.** (178—181.)

b) Kanyarodás.

567. Csak irányváltoztatással kanyarodtatunk.

Oszlopban az első szakasz a vezényszó kiejtése után azonnal megkezdi a kanyarodást. A többi szakasz ott kanyarodik, ahol az első szakasz kanyarodott.

A zásad arevonalát *átkanyarodással* kell megfordítani, melyet a 182—187. pontok szerint valamennyi szakasz önmagában egyidejűleg hajt végre. A zásadparancsnok és a trombitás az átkanyarodás alatt a két jobb szélső (balra átkanyarodásnál a két bal szélső) szakasz között lovagol az új arevonal elé. Az arevonalmögötti tisztesek és beosztottak az átkanyarodás alatt szakaszaikhoz zárkózva maradnak.

A zásad irányváltoztatással is kanyarodtatható. «Vonal»-ban és «Oszlopvonal»-ban csak kis szög alatt kanyarodtassunk. Végrehajtás értelemszerűen, mint a 188. pontban.

c) Mozgás menetoszlopban.

568. A zásad értelemszerűen úgy mozog, mint a raj (189—190.).

VII. Alakzatváltoztatások.

Alakzatváltoztatások «Vonal»-ból.

569. «Oszlop» alakítására állóhelyből valamely oldal felé a zásadparancsnok

«Oszlop jobbra (balra)! — Lépést (ügetést, vág-tát)! — In - dulj!»

vezényszavára valamennyi szakasz egyidejűleg a vezényszóban megjelölt oldal felé a vezényelt jármód-ban álló sarkponttal kikanyarodik.

Menetközben a századparancsnok csak akkor jelöli meg a jármódot, ha az oszlop alakítását a menet jármódjánál fokozottabb jármódban akarja végrehajtani.

Kevéssel a kanyarodás teljes befejezése előtt a századparancsnok

«*Állj!*»-t

vagy

«*Egye-nest! — Irány...!*»-t

vezényel.

«*Oszlop*» alakítására állóhelyből előre a századparancsnok **570.**

«*Oszlop jobbra (balra) előre! — Lépést (ügetést, vágót)!* — *In-dulj!* — *Irány...!*»

vezényszavára a megjelölt oldalon lévő szárnyszakasz a vezényelt jármódban egyenest előre lovagol. Ezzel egyidejűleg a szárnyszakaszt követő szakasz fél-, a többi egész kanyarodást hajt végre álló sarkponttal. Azután a szakaszok egymást követve az oszlop menetirányába kanyarodnak.

Menetközben a jármód megjelölése a 569. pont szerint történik.

«*Oszlopvonal*» alakítására állóhelyből a századparancsnok **571.**

«*Oszlopvonal!* — *Lépést (ügetést, vágót)!* — *In-dulj!..!*»

vezényszavára valamennyi szakasz a vezényelt jármódban egyidejűleg félrajoszlopot alakít.

Menetközben a jármód megjelölése az 569. pont szerint történik.

«*Félrajoszlop*» alakítására (csak állóhelyből) a századparancsnok **572.**

«*Félrajoszlop az 1. (4.) szakaszra!* — *Lépést (ügetést, vágót) — In-dulj! Irány...!*»

vezényszavára a század úgy alakítja meg a félrajoszlopot, mint a szakasz. A második szakasz az él előretörése után rögtön kanyarodik. A negyedik szakaszra alakított félrajoszlopnál is a szakaszok jobb szárnyon levő félrajai kezdik meg a szakadozást.

Alakzatváltoztatások oszlopból.

573. «*Vonal*» alakítására előre (fejlődés) a századparancsnok

«*Vonal előre!* — (Ügetést, vágót!) — *In - dúlj!*» vezényszavára az élszakasz az elrendelt jármódban vagy a menet jármójában szakaszszélességnyire előre lovagol és lépésbe esik (menetét lépésben folytatja). A második az élszakasztól jobbra, a harmadik és negyedik balra vonul a vezényelt jármódban vagy a menet jármójában az arevonalba és menetét lépésben folytatja.

A szakaszok a fejlődés alatt zárkózottan maradnak és így jussanak az arevonalba is.

Ha a századparancsnok előre'ejlődéskor az előnyomulást még a fejlődés alatt be akarja szüntetni, akkor az élszakaszt megállíttatja, a többi szakasz a mozgást a fejlődés befejezéséig folytatja.

Kivételesen a századparancsnok elrendelheti azt is, hogy valamennyi szakasz az élszakasztól jobbra, vagy balra jusson (pl. «*Vonal jobbra előre!*»)

574. «*Vonal*» alakítására oldalba (felkanyarodás) a századparancsnok

«*Vonal jobbra (balra)!* — *Lépést (ügetést, vágót!)* — *In - dúlj!*»

vezényszavára a szakaszok az elrendelt jármódban vagy a menet jármójában a vezényszóval megjelölt oldal felé álló sarkponttal az arevonalba kanyarodnak.

A század

«Egye - nest! Irány . . . !»

vezényszóra a menetet folytatja vagy

«*Állj!*»

vezényszóra a mozgást beszünteti.

«*Oszlopvonal*» alakítására valamely oldal felé a **575.**
századparancsnok

«*Oszlopvonal jobbra (balra)! — Lépést (ügetést, vágót)!* — *In - dülj!*»

vezényszavára a szakaszok az elrendelt jármódban egyidejűleg félrajoszlopot alakítanak és azonnal a vezényelt oldal felé kanyarodnak.

Az oszlopvonalnak előre felé való alakítására a szakaszok félrajoszlopot alakítanak és a fejlődés (573.) elvei szerint járnak el (jármód, irány).

«*Félrajoszlop*» alakítására (állóhelyből és menetközben) a századparancsnok **576.**

«*Félrajoszlop!* — *Lépést (ügetést, vágót)!* — *In - dülj!* — *Irány . . . !*»

vezényszavára az első szakasz a vezényelt jármódban azonnal megkezdí a félrajoszlop alakítását, a többi szakasz csak akkor, mihelyt erre tér nyílik, de ügyelnié kell arra, hogy az átmenetet idejében kezdje meg.

Alakzatváltoztatások oszlopvonalból.

«*Vonal*» alakítására előre a századparancsnok **577.**

«*Vonal előre!* — *(Ügetést, vágót)!* — *In - dülj!*»
vezényszavára a szakaszok a 193. pont szerint egyidejűleg «*Vonal*»-ba fejlődnek.

«*Félrajoszlop*» alakítására előre a századparancsnok **578.**

«*Félrajoszlop jobbra (balra) előre!* — *Lépést (ügetést, vágót)!* — *In - dülj!*»

vezényszavára a megjelölt oldal szárnyszakasza egyenest előre lovagol. A többi szakasz kanyarodással mögéje zárkózik.

Menetközben a jármód megjelölése értelemszerűen az 569. pont szerint történik.

579. «*Félrajoszlop*» alakítására oldalba a századparancsnok

«*Félrajoszlop jobbra (balra) ! — Lépést (ügetést, vágát) ! — In - dulj !*»

vezényszavára a szakaszok a megjelölt oldal felé kanyarodnak és egymás mögé zárkoznak.

Menetközben a jármód megjelölése értelemszerűen az 569. pont szerint történik.

580. Minden más alakzatváltoztatás előtt az oszlopvonalból előbb «*Vonal*»-at kell alakítani.

Alakzatváltoztatások félrajoszlopból.

581. «*Oszlop*» alakítására előre a századparancsnok

«*Oszlop ! — (Ügetést, vágát !) In - dulj !*»

vezényszavára az első szakasz az elrendelt jármódban vagy a menet jármódjában azonnal «*Vonal*»-at alakít és lépésben tovább menetel.

A többi szakasz a menetet az elrendelt jármódban vagy a menet jármódjában félrajoszlopban folytatja és fokozatosan akként alakít «*Vonal*»-at, hogy a fejlődés befejezése után már a szabályos szakasz-távközre jusson.

Állóhelyből vagy lépésben való menetnél az oszlop megalakításának a vezényszóban megjelölendő fokozottabb jármódban kell történnie.

582. «*Oszlopvonal*» alakítására a századparancsnok

«Oszlopvonal előre! — (Ügetést, vágát)! —
In - dúlj!»

vezényszavára a szakaszparancsnokok az 573. pont értelemszerű alkalmazásával vezetik szakaszaikat helyeikre.

Valamely oldalba

«Oszlopvonal jobbra (balra)! — (Lépést, ügetést, vágát)! — *In - dúlj!*»

vezényszóra a század a szakaszok egyidejű jobbra (balra) kanyarodásával alakítja meg az oszlopvonalat.

A század «*Féltrajjoszlop*»-ból kivételesen közvetlenül mehet át «*Vonal*»-ba ugyanarra a vezényszóra és ugyanoly módon mint a szakasz. 583.

Minden más alakzatváltoztatás előtt előbb «*Oszlop*»-ot kell alakítania.

Alakzatváltoztatást sürgős esetekben az alakzat megjelölésével és «*Sorakozó*»-val is rendelhetünk el (560.). Végrehajtásánál a szakaszok zárkóztak maradnak. 584.

VIII. Fegyverfogások.

A fegyverfogásokat a század a századparancsnok vezényszavára egyszerre úgy hajtja végre, mint a raj (195.). 585.

35. §. A lovasszásad harcrendje (lóháton.)

I. A vezetés.

A századparancsnok harcrendben vezényszóval, jelekkel összekötött rövid parancsokkal vagy csak jelekkel vezet. 586.

Vagy közvetlenül rendelkezik, vagy a parancsnoki raj jelentőlovasainak közvetítésével szóval (írásban).

- 587.** Intézkedési egységei a szakaszok és az esetről-esetre alárendelt lovassági és egyéb nehéz fegyverek (539.). A végrehajtást ezeknek parancsnokai rendelik el.
- 588.** Egyébként a szakasznál mondottak (408. 409.) értelemszerűen érvényesek.

II. Harcalakzatok és megalakításuk.

a) Általában.

589.

A század harcalakzatai:

a megközelítő alakzatok és

a támadó alakzatok.

Az utóbbiakban megkülönböztetünk:

lovasroham alakzatokat (613—633).

gyalog támadó alakzatot (630—633).

590.

A mindkét oldalt kötelékben harcoló század szélességbe és mélységbe való legnagyobb kiterjedését, a szakaszparancsnokok részéről vezényelhető tér- és távközöket, a megközelítő és támadó alakzatok szerint a szabályzat külön határozza meg. A tér- és távközök mérése értelemszerűen úgy történik, mint a szakasznál (412.).

591.

A 431. pont határozványai értelemszerűen a századra is érvényesek.

592.

Irányszakasz az élszakasz. Ha két szakasz van egy lépcsőben: a jobb oldali, három szakasznál: a középső. Az irányszakaszt mindig külön kell megjelölni. Kötelékben legcélszerűbb az

irányszászadhoz legközelebb levő első lépcsőbeli szakaszt kijelölni.

Ellenséges tűzhatás körletében irányszakasz az, amelyik az általános előnyomulási irányban legközelebb jutott az ellenséghez.

A zászadparancsnok tartózkodási helye:

593.

A megközelítésnél: *Önálló zászadnál* értelemszerűen a 476. pont szerint. A *magasabb köteték* első lépcsőjében az irányszakasz mögött annak közelében, a második lépcsőben a zászad előtt.

Lovas rohamoknál: «*Vonal*»-ban mint zártrendben. *Laza alakzatú* rohamoknál a 614. pont szerint.

A zászadparancsnok mindig ügyeljen arra, hogy ezred- (osztály-, harcesoport-) parancsnokát láthassa.

A 413. pont 2. bekezdése értelemszerűen a zászadparancsnoki rajra is érvényes.

594.

A zászadparancsnok helyettese az arevonalmögötti tiszti. Magatartása értelemszerűen olyan, mint az a 413. pont 3. bekezdése a szakaszparancsnok helyettes számára szabályozza.

595.

b) Megközelítő alakzatok.

A zászad rendszeren két vagy több lépcsőbe tagozódik. Az így keletkezett megközelítő alakzatok elnevezései: a «kereszt», a «négyyszög», a «sakktábla» és a «lépcső».

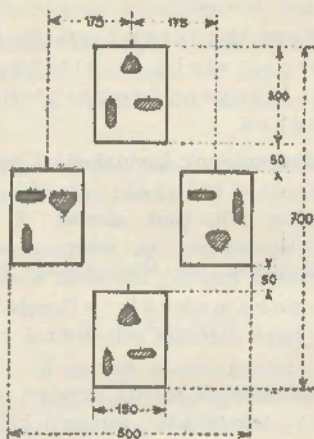
596.

A sakktábla és a lépcső jobbra vagy balra alakítható, a négyyszög egy vagy mindkét oldalra lépcsőzhető.

35. §. A lovasszásad harcrendje. Lóháton. II. Harcolakzatok és megalakításuk.

597.

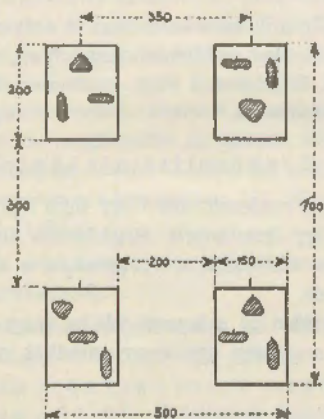
A «Kereszt»:

88. ábra.

598.

A «Négyszög»:

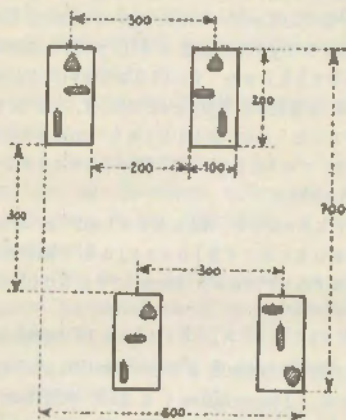

89. ábra.

35. §. A lovasszáad harcrendje. Lőháton. II. Harcalakszatók és megalakításuk.

A «Sakktábla»:

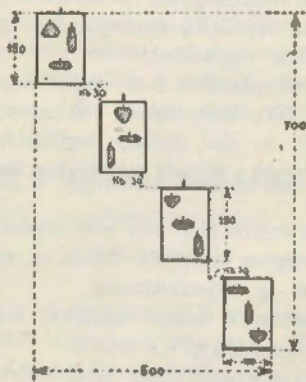
599.

40. ábra.

A «Lépcső»:

600.

41. ábra.

601. Három szakaszos század «*Kereszt*» helyett «*Ék*»-et, «*Négyszög*» helyett «*Háromszög*»-et alakít. Ezeknek az alakzatoknak tulajdonságait a 416. pont határozza meg.

602. Az ábrákban feltüntetett tér- és távközök akkor kötelezőek, ha a századparancsnok az alakzat megnevezése után nem vezényelt tér- és távközöket (stírgós tagozódás).

603. A szakaszok alakzatát a szakaszparancsnokok választják, kivételesen a századparancsnok is elrendelheti.

c) A megközelítő alakzatok megalakítása.

604. A századparancsnok a megközelítő alakzatok megalakítására a «*Tagozódás*»-t a 419. pontban rögzített parancstartalom szerint rendeli el.

605. A 420. pont értelemszerűen a századra is érvényes.

606. Ha a századparancsnoknak futja az ideje a parancsadásra, akkor kötelessége tér- és távközöket elrendelni.

A tér- és távközök vezénylésénél a következő alapelvekre kell vigyázni:

a) *Ha százada előtt más csapat nincsen, akkor szélességben 500, mélységben 700 m.-en túl ne terjeszkedjék ki. Az első lépcsőbe legfeljebb 2 szakaszt rendeljen. Hátrább a lépcsők mélységben összébb is szoríthatók.*

b) *Ha a század előtt már más csapatok fejlődtek, akkor szélességben legfeljebb 300 m.-ig, viszont mélységben 800 m.-ig terjeszkedhetik.*

c) A szakaszok összes rajaikkal tartozzanak a századnak *ugyanabba a lépcsőjébe.*

d) A rajok a szakaszon belül helyesen helyezkedhessenek el.

A megalakítás mindig előrefelé a és sürgösségnek **607.**
megfelelően lépésben, ügetésben vagy vágásban tör-
ténik. A menet jármódjánál fokozottabb jármódokat a
századparancsnok rendel el.

A 424. pont a századon belül érvényes a szakasz- **608.**
parancsnokokra is.

Oszlopalakzatokból: **609.**

«*Kereszt*»-be az élszakasz előre, az elsőközép
jobbra, a hátsóközép balra tagozódik, a végszakasz
követi az élszakaszt.

«*Négyszög*»-be és «*Sakktábla*»-ba az elsőközép
és a végszakasz tagozódik az él és a hátsóközép sza-
kasz mellé jobbra.

«*Lépcső*»-be a szakaszok a században elfoglalt
sorrendben tagozódnak.

Vonalból vagy oszlopvonalból:

«*Kereszt*»-be a jobb közép szakasz előre, a jobb
szárnyszakasz jobbra, a bal középszakasz hátra, a
balszárnyszakasz balra tagozódik.

«*Négyszög*»-be való tagozódásnál a jobbszárnny
és balközép szakasz képezik az első lépcsőt, a jobb-
közép és bal szárnyszakasz a második lépcsőt.

Egyébként a 425. és 427. pont értelemszerűen
mérvadó.

Példák a tagozódás elrendelésére: **610.**

«*Megközelítéshez tagozódás! Irány...! Kereszt!*»

(Végrehajtási jel.)

vagy:

«*Megközelítéshez tagozódás! Irány élszakasz...!*»

«*Két oldalt lépcsőzött négyszög! Első lépcső
térköz 300! Második lépcső távköz 300, térköz 400!*»

«*Én az irányszakasz előtt!*»

(Végrehajtási jel.)

vagy:

«Megközelítéshez tagozódás! Irány a második szakasz...!»

«Sakktábla jobbra! Térköz 250, távköz 300!»

(Végrehajtási jel.)

vagy:

«Megközelítéshez tagozódás! Irány élszakasz...!»

«Lépcső jobbra! Térköz 300, távköz 25!»

«Én a 3-ik szakasznál!»

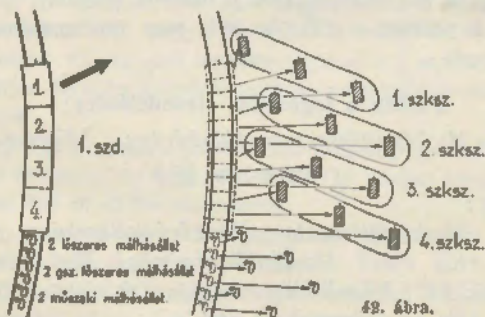
(Végrehajtási jel.)

611.

«Tagozódás repülők ellen!»

Önállóan menetelő század a 42. ábra szerint «Kereszt»-be tagozódik, ha a terep más tér- és távközöket nem követel. A szakaszok azonnal «Ék»-be vagy «Háromszög»-be tagozódnak.

Köteléskben, menetoszlopban lévő század szakaszai a menetoszlop egyik oldalán (páratlan számok jobbra, párosak balra) vágában tagozódnak a menetoszlop mélységének megfelelően széles, de sekély mélységű lépcsőbe. A málháslovak a terepre térnek le (42. ábra).

83. §. A lovaszázad harcrendje. Lőháton. II. Harcalakzatok és megalakításuk.

d) Mozgás megközelítő alakzatban.

A századra a 429—434. pontok értelemszerűen **612.**
érvényesek.

e) A lovas rohamalakzatok megalakítása.

1. Roham zártrendben.

Támadó alakzat a «*Vonal*». Megalakul a századparancsnok **613.**

«*Roham!* — *Gyülekező!*»

vezényszavára. A századparancsnok a szakaszparancsnokok vonalában lovagol a század közepe előtt és az ütemet szabályozza. A parancsnoki raj megosztva két oldalt a századparancsnokhoz zárkozik.

A századtrombitás a századparancsnok mellett lovagol és «*Roham!*» «*Hajrá!*» vagy «*Gyülekező!*» vezényszavára a megfelelő jelet fújja.

Ha a «*Roham-gyülekező*» vezényszó (trombitajel) valamely megközelítő alakzatban éri a szakaszokat akkor mozgás közben előbb «*Vonal*»-at alakítanak és így vonulnak be helyeikre.

Zárt alakzathól a «*Roham-gyülekező*»-t a század értelemszerűen úgy hajtja végre, mint a szakasz (435.).

2. Roham laza alakzatban.

A támadó alakzat felvétele szakaszonként történik. A szakaszok vagy «*Csatárlánc*»-ot alakítanak (436. p. 1. bekezdés) vagy több lépcsőbe tagozódnak (436. pont 2. bekezdés). **614.**

A századparancsnok egy lépcsőben támadó századnál 10 lépésnyire lovagol az irányszakasz előtt, több lépcsőben támadó századnál a 2. lépcsőt vezeti.

Önálló század parancsnoka a tartalék közelében tartózkodik.

A parancsnoki raj «Csatárlánc»-ban két oldalt csatlakozik a századparancsnokhoz.

III. Lóról szállás tűzharchoz.

615. A századparancsnok kijelöli a tűzharchoz szükséges szakaszokat. Kedvező terepen a szakaszok elvileg lóháton fokozottabbb jármódban vonulnak működésük helyére. A lóról szállás végrehajtása a 487. pont szerint történik. A vezetéklovak szakaszaikat követik. Ha a század egy helyen szállt lóról, a parancsnokságot az arcvonalmögötti tiszt veszi át felettük. Térbelileg szétválasztott helyen lóról szállt szakaszok vezetéklovaikat a századparancsnok egyesítheti.

Parancspélda a gyalogtámadás elrendelésére a 634. pontban. Egyéb határozványok a «Harceljárás» fejezetben.

B) Gyalog.

36. §. A lovasszásad zártrendje.

616. A gyalog alakult század alakzatai azonosok a lóháton alakult századéval.

617. A század az első sorakozást gyalog úgy hajtja végre, mint lóháton (561.).

618. A vezénylés és a századparancsnok magatartása ugyanolyan, mint lóháton (552—554.). Ha a századparancsnok gyalog vonult ki, akkor az arcvonal előtt alakzatváltozásoknál is lépésben mozog. Az arcvonalmögöttiek beosztásukban maradnak.

A szakaszparancsnokok úgy viselkednek, mint lóháton (555.).

A sorakozás és igazodás ugyanazokra a vezényszavakra és ugyanolyan módon történik, mint lóháton (559—561.). **619.**

Kanyarodások úgy hajttnak végre, mint lóháton (567.). Az arcvonulat átkanyarodással fordítjuk meg. Rövid helyváltoztatáskor az arcvonulat «*Hátra arc*»-al (229.) kell megfordítani.

Mozgás mint lóháton (566—568.). **620.**

«*Vonal*»-ban csak rövid helyváltoztatások rendelkezhetők el.

Az *alakváltoztatásokat* értelemszerűen úgy hajtjuk végre, mint lóháton (569—583.). Az élszakasz fejlődéseknél parancsnoka jelére lépést rövidít vagy, ha ezt a századparancsnok elrendelte, megáll. Futásban végrehajtott fejlődéseknél az élszakasz lépésben halad. **621.**

Befejezett fejlődés után a századparancsnok rendel el a mozgás jármódját.

A *karabélyfogásokat, a töltést és töltényrejtést* a század a századparancsnok ugyanazokra a vezényszavakra és ugyanolyan módon vezényszavára egyszerre hajtja végre, mint a raj (238—242.). **622.**

37. §. A lovasszásad harcrendje.

I. Vezetés.

A vezetésre a lóháton alakult szakasznál felsorolt határozványok érvényesek (586—588.). A parancsnoki raj, ameddig lehet, lóról szálltan vezeti lovait, azután a lovak egy lótartóval az utolsó elől lévő fedezékben maradnak. A többi jelentőlovas gyalog követi a századparancsnokot. **623.**

II. Harcalakzatok és megalakításuk.

a) Általában.

624. Az 589—593. pontok a lóról szállt századra is mérvadóak. Gyalog a század védelmi csoportosítást is vehet fel.

Támadó alakzatban (védelmi csoportosításban) a századparancsnok ott tartózkodik, ahonnan századját legjobban vezetheti. Rendesen a századtartalók első lépcsőjének közelében.

b) Megközelítő alakzatok.

625. A megközelítő alakzatok ugyanazok, mint lóháton (596—603.).

c) A megközelítő alakzatok megalakítása és változtatása.

626. A 604. és 605. pont határozványai a lóról szállt századra is érvényesek.

627. Ha a századparancsnoknak futja az ideje a parancsadásra, akkor kötelessége tér- és távközök elrendelését elrendelni.

A tér- és távközök elrendelésénél a következő alapelvekre kell vigyázni:

Ha a megközelítésből a harcfeladat szerint előre-láthatólag széles, de kevésbé mély támadó alakzatba kell átmenni, akkor a 606. pont a) és b) bekezdései a gyalog való megközelítésnél is érvényben maradnak.

Ha azonban a megközelítésből keskeny, de mélyen tagozott támadásba kell majd átmennünk, akkor a megközelítő alakzat sem lehet 300 m.-nél szélesebb.

A 606. pont c) és d) alatti határozványai a gyalog alakult századra is érvényesek.

Az ellenséges tűzhatás és a terep alakulata lesznek döntő befolyással arra, hogy a megközelítő alakzatok

tér- és távközeinek megváltoztatása a lóról szállás előtt vagy után hajtassék-e végre.

A 607—611. pontok határozványai egyébként értelemszerűen a lóról szállt századra is érvényesek. **628.**

d) Mozgás megközelítő alakzatban.

Értelemszerűen, mint lóháton. (429—434.) **629.**

e) A támadó alakzat megalakítása.

(Védelmi csoportosítás.)

Támadó alakzatban (védelmi csoportosításban) a század «küzdő» és «századtartalék» szakaszokra oszlik. **630.**

A felfejlődés rendszeren megközelítő alakzathoz, ritkábban zárt alakzathoz történik.

A 450—453. pontok értelemszerűen a századra is érvényesek. **631.**

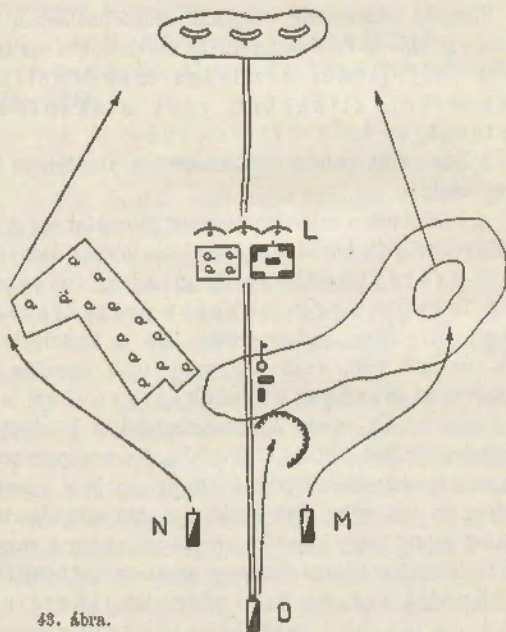
A küzdőknek a századparancsnok támadási esélyeket (védőkörleteket) is kiutalhat a kiterjedés (térköz) helyett.

A századparancsnok mindig tartson meg legalább egy szakaszt századtartalékkul. Kivételes esetek ritkák. Ha a tartalékban több szakasz van, azok két vagy több lépcsőbe is beoszthatók. Szakaszkötelékek azonban ne bontassanak meg. A századtartalék a küzdőktől ritkán legyen 300—400 m-nél távolabb. A századparancsnok a századtartalék lépcsőtávközeit szabja a legszűkebbre. Ha két vagy több szakasz marad századtartalékként együtt vagy kap közös feladatot, akkor a rangban legidősebb szakaszparancsnok parancsnokul feleltük. **632.**

Önálló század parancsnoka lehetőleg lóháton maradó tartalékokat is tart vissza vagy tartalékát, ha a terep megengedi, lóháton hagyja.

- 633.** A kötelékben támadó század mélysége 200—400 m. között változik. Ha az ezred- (osztály-, harcsoport-) parancsnok mást nem rendel el, a század szélessége 200 m. Védelemben és halogató vagy színlelt harcokban a század tetemesen nagyobb szélességet is vehet fel. A 455. pont második bekezdése értelemszerűen érvényes a századra is.

- 634.** Példák a támadó alakzat megalakítására:*)
Század «Kereszt» alakzatban lőháton.
Az 1. lépcsőbeli szakasz tűzharcban.

43. ábra.

*) E helyen a szabályzat csak az alaki végrehajtásra vonatkozó parancsokat sorol fel.

«Támadás előre! Irány L szakasz az út menté!»

«Küzdök! M szakasz a kúpig jobbra előre, N szakasz az erdő sarkáig balra előre vágat! Ott tüzharchoz lóról! Vezetéklovak a szakaszoknál maradnak!»

«Századtartalék! O szakasz lóháton a kavicsgödörben!»

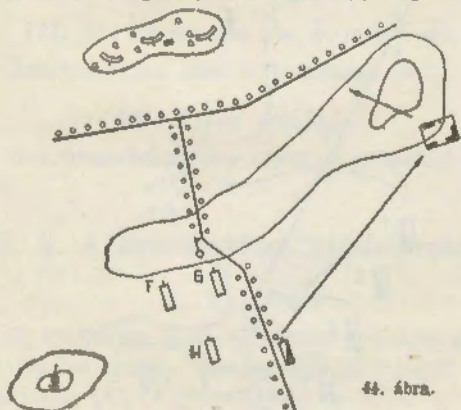
«Én a dombon lévő útkaparó háznál!»

«Végeztem!»

vagy

«Sakktábla jobbra» alakzatból.

A második lépcső jobb szakasza (J) még lóháton.

«Támadás a bokros magaslat ellen!»

«Küzdök F és G szakasz! Szakaszkiterjedés 150!»

«Irány G szakasz a fasor mentén!»

«X géppuskás szakasz a magaslatról (mutatja) tözoltalmat ad, míg a küzdök a völgyben lévő fasorig jutnak!»

«J szakasz a domb mögött a majorig vágat és onnan támad a ház irányában!»

«H szakasz századtartalék G szakasz mögött 300-ra!»

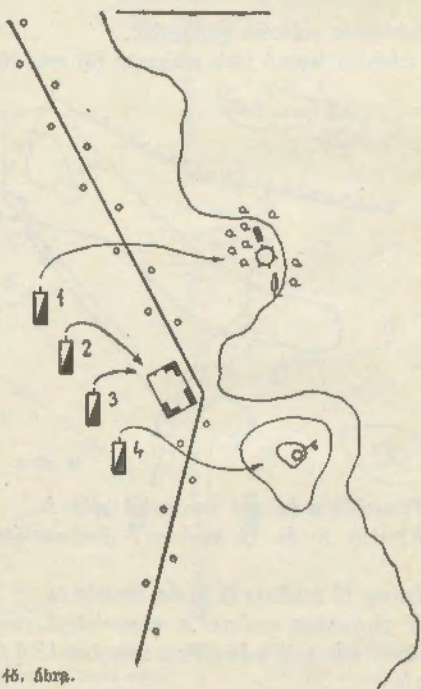
«Én a G szakasznál!»

«Végeztem!»

vagy:

«Lépcső jobbra» alakzattól.

A század még lóháton van.

46. ábra.

«Védelem jobbra a pataak mentén!»

«Küzdők 1. szakasz a malomnál, 4. szakasz a dombon!» (mutatja).

«Századtartalék 2. és 3. szakasz lőháton a majornál!»

«Én a 4. szakasznál!»

«Vezetéklovak a szakaszoknál!»

«Vágtát indulj!»

d) Mozgás támadóalakzatban.

A századra a 459—462. pontok értelemszerűen **635.**
érvényesek.

III. Gyülekezés és sorakozás.

Értelemszerűen, mint a szakasznál (467., 468.). **636.**

IV. Lóra szállás.

Értelemszerűen mint a rajnál és szakasznál (298., **637.**
469.).

38. §. A lovasszázad harceljárása.

I. Vezetés.

A kötelékben lévő lovasszázad feladatát az ezred- (önálló osztály-, harceszport-) parancsnok határozza meg. A végrehajtás módja, a század szervezetszerű vagy ideiglenesen beosztott egységeinek (539.) alkalmazása csoportosítása, a részletfeladatok megállapítása és a légvédelem szervezése a századparancsnok dolga. **638.**

A századparancsnoki rajja vezetéskötést és összeköttetést **639.**
segíti elő. Szervezetszerű létszámát a századparancsnok

ideiglenesen meg is növelheti. A századhoz beosztott lovassági és egyéb nehéz fegyverek jelentőlovast küldenek a századparancsnoki rajba.

- 640.** A századparancsnok kötelessége az, hogy századját a kijelölt irányban vezesse, az összefüggést az ezred (osztály, harcosoport) többi részével fenntartsa, a szükséges harceszközökről, különösen a lőszerről gondoskodjék és a század sebezhetőségét célszerű intézkedésekkel a legkisebbre csökkentse.

II. Támadásban.

a) Megközelítés lóháton.

- 641.** A biztosító csapatoknál beosztott lovasszázadnak menetközben való viselkedését a H. Sz. I. rész 271., 279. és 283. pontja szabályozza.

De az ezred (osztály, harcosoport) menetoszlopában haladó lovasszázad parancsnoka is figyelje meg állandóan a környező terepet, hogy haladéktalanul és helyesen intézkedhessék, ha a menetoszlopot repülőtámadás vagy ellenséges tűz érné.

- 642.** Lepelésre küldött lovasszázad parancsnoka ritkán fogja szakaszait személyesen vezethetni. A 475. pont értelemszerűen a századra is érvényes. A mozgás szabályozása és összhangba való hozatala helyes intézkedéssel megalapozható és további intézkedésekkel esetről-esetre kiegészíthető. A mozgás csak terepszakaszonként hajtható végre.

- 643.** Szétbontakozás után (H. Sz. I. 358.) a század a kiutalt menetvonalon, ameddig csak lehet menetoszlopban együtt marad. Ha szűk-éges (első lépcsőben, szárnyon) a századparancsnok intézkedik a felderítés és

biztosítás kiegészítésére (H. Sz. I. 636. pont 3., 5., 6. és 7. bekezdés) és a harc előkészítésére. A szükséges intézkedéseket előrelátóan és idejében kell kiadni, hogy azok tényleg hatásossá válhassanak. (Térelőny, fontos pontok, figyelőhelyek megszállása, leleplezés stb.).

Az ellenség oldalába vagy hátába küldött század hasonló módon viselkedik, de *ki kell használnia lovainak gyorsaságát* és igyekeznie kell minél előbb a kijelölt helyet elérni. A gyors felderítésnek itt fokozottabb szerep jut. **644.**

Szétbontakozás után a málháslovak a terepen is követik a századot. **645.**

A tagozódás elrendelése a 479. pontban felsorolt esetekben azoknak értelemszerű alkalmazásával válik szükségessé. **646.**

A tagozódást rendszeresen a századparancsnok rendeli el idejében. Az ezred- (osztály-, harcesoport-) parancsnok csak akkor rendeli ezt el, ha a századparancsnok a tagozódás szükségességét még nem érezheti.

A tagozódást elrendelő parancsban (lásd a 610. pontot is) a századparancsnok az éppen célszerű sorrendben meghatározza **647.**

az alakzatot,

az irányt,

a tér- és távközöket,

az esetleg beosztott géppuskák helyét vagy feladatát és

rendezi a légvédelmet.

Az első lépcsőben előnyomuló századok csoportosítására a H. Sz. I. rész 558. pontja adja az általános irányelveket.

Mínél kevésbé tisztázott a helyzet, a századparancsnok annál kevesebb erőt rendel századának első lépcsőjébe és annál nagyobb és jobban összefogott erőt tart vissza nagyobb térközre a hátsó lépcsőkben. Ezzel egyrészt erejének zömét biztosítja jobban meglepetések ellen, másrészt megkönnyíti a zömnek a helyzet tisztázódása után való szükséges eltolását, a helyes súlypontképzést is vagy időt nyer lovas rohamokhoz való gyülekezésre.

A tagozódás végrehajtásánál és később az előnyomulás alatt a beosztott géppuskák, páncéljárművek és lövegek lesállításban őrködnek, hogy a kellő pillanatban megadhassák a tűzoltalmat.

648. Az irányra, a terep kihasználására és a rejtőzésre a 309., 477., 478. és 480. pontok érvényesek. A század az ezred- (osztály-, harcosoport-) parancsnok megjelölt vonalon vagy terepsávban halad vagy az irányszázadhoz szabja mozgását.

649. Az összeköttetésekre a 482. pont értelemszerűen a századra is érvényes.

650. A szakaszok közötti viszonyra és áthatolhatatlan akadályok alatti magatartásra a 483. pont ad útmutatást.

651. A fedett és átszegdelt terepen való megközelítés végrehajtására a 485. pont tájékoztat.

b) Harc lóháton.

1. Lovasroham zártrendben.

652. Lovasság ellen a század a *Vonal*-ban támad. A század a rohamhoz a 613. pont határozványai szerint alakul meg.

Meglepetéseknél való magatartásra az 1. füzet 84. pontja ad útmutatást. Együtt tartott század abban

az alakzatban támad, amelyben a támadás éri. Tagozott század szakaszai a legrövidebb vonalon öntevékenyen rontanak a támadó ellenséges lovasság ellen.

A szervezetszerű és beosztott tüzgépek a harc helyzet és saját elhelyezésük szerint támadólag vagy védőleg okvetlenül tüzeléssel vesznek részt a lovasharcban. **653.**

Támadó feladatuk (tűztámogatás) az ellenséges lovasság arcban támadó részeit tűzzel megbontani és ezzel lökőerejét csökkenteni vagy megbénítani.

Védő feladatuk (tűzoltalom)

az ellenséges lovasságnak csapatunk oldalát vagy hátát fenyegető részeit tűzzel szétszórni vagy visszautasítani,

az ellenséges tüzgépeket, elsősorban a rohamukat veszélyeztetőket, lefogni.

A golyószórós félrajok, ha futja az időből, tűzfeladatot a századparancsnoktól kapnak. Ilyen intézkedések híján a szakaszparancsnokok rendelkeznek velük. Szélső szakaszok golyószóróit célszerű tűztámogatásra és az oldalak-, középső vagy hátsóbb lépcsőkben előnyomuló szakaszok golyószóróit pedig az oldalak és hát biztosítására alkalmazni. **654.**

Az esetleg beosztott géppuskák is a századparancsnoktól kapják tűzfadataikat. Intézkedés híján a megközelítő alakzatban elfoglalt helyzetük szerint vagy tűzzel támogatják a rohamot vagy tűzoltalomra készenlétbe helyezkednek. Semmiesetre sem szabad a gyorsan lezajló lovasrohamoknál hosszadalmas mozdulatokat tenniük és tüzükkal elkésniük. **655.**

656. Ha a századparancsnok az *arctámadással egyidejűleg az ellenség oldalát* is meg akarja támadni, erre a megközelítő alakzat valamely szélső szakaszát vezényli. Ez a szakasz fokozott titemben előretör és az ellenség oldalába kanyarodik.

A század oldalát fenyegető ellenséges osztagok ellen a megfelelő szárny- vagy esetleges tartalék-szakasz köteles szembeszállni.

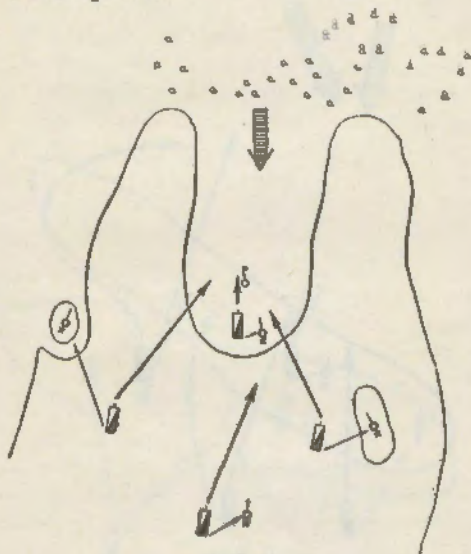
657. A tüzelési intézkedések előzzék meg a rohamintézkedéseket (1. füzet 35. pont 2. bekezdés). Rendszerint csak igen rövid parancsokkal rendelhetők el.

A rohamintézkedések egyrészt a század zömének a rohamhoz való gyülekezését rendelik el, másrészt a század egyes részeinek külön feladatait (oldaltámadás, tartalék) jelölik meg.

A kölesönös harc helyzet és a sürgősség lesznek mérvadók arra, hogy ezek az intézkedések mily sorrendben következnek. A külön feladattal megbízott részeknek legcélszerűbben jelentőlovassal futtatásban küldjük a parancsot, a század többi részének gyülekeztetését «*Roham! — Gyülekező!*» vezényszóval vagy trombitajellel rendeljük el.

Parancspéldák.

658.

46. ábra.

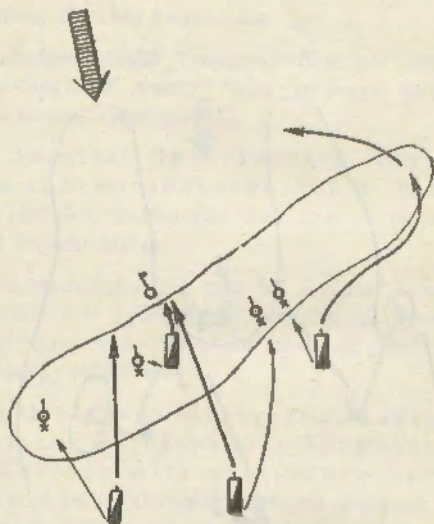
«Roham!»

«1., 2., 3. szakasz golyószórói tüztámogatás lovas zömre!»

«Gyülekező!»

Jelentőlovassal a 4. szakasznak:

«4. szakasz tartalék a jobb szárny mögött! — Golyószórója tüzotalom helyben!»

47. ábra.

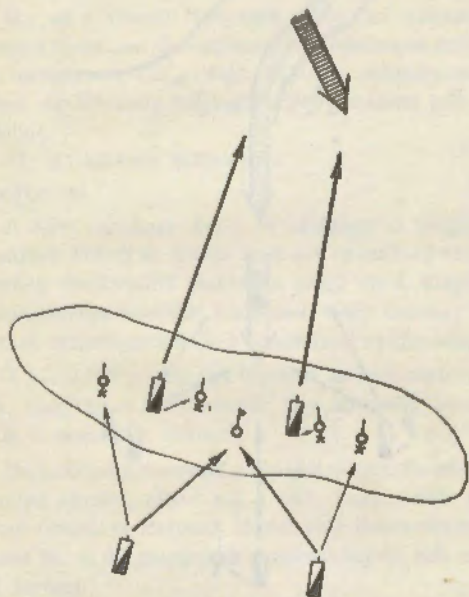
vagy

«Roham!»

«Golyószórók tüzlámogatás a hullámról!»

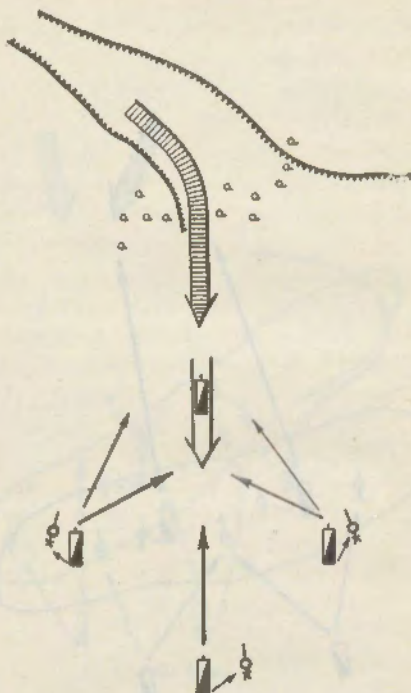
«Kovács szakasz támadó oldal jobbról!»

«Gyülekező!»

48. ábra.

«1. és 2. szakasz! Roham! Irány az ellenség éle!»
«3. és 4. szakasz! Roham! — Gyülekező!»
«Golyószórók tártámogatás a dombról!»

49. ábra.

«Roham! — Irány az ellenség!»

659. A század a rohamot az 1. füzet 38. pontjában kifejtett elvek szerint a 487., 489—491. pontok értelmesszerű alkalmazásával hajtja végre.

660. A tartalék 2—300 m-re rendszerint «Vonal»-ban követi a századot és biztosítja oldal- és háttámadások ellen. A kézitusában résztvevő századparancsnoktól alkalmazására vonatkozó

parancsokat nem kaphat, azért az 1. füzet 39. pontjában felsorolt elvek követésével öntevékenyen kell cselekednie.

Ha az a vezénylő fenyeget, hogy az ellenség a századot törbe csalja vagy még más ellenséges erővel való mérkőzésre van kilátás, akkor a századparancsnoknak az üldözésre valamely szárnyszakaszt kell kirendelnie. **661.**

«1. (4.) szakasz üldözésre!»
vezényszóval.

A többi szakasz kellő távolságban a megfelelő jármódban követi az üldöző szakaszt és szükség szerint valamely megközelítő alakzatba megy át. A tűzgépek szökelesszerűen lesállást foglalnak, hogy bármely pillanatban tüztámogatást vagy tűzoltalmat nyújthassanak.

A kiküldött szakasz az üldözést, ha az hatástalanná válik, vagy ha a körülmények úgy követelik, beszünteti és a századhoz bevonul.

Ha a századparancsnok századát megosztva akarja rohamra vezetni, akkor azt a 494. vagy a 656. pont szerint rendeli el Harenek tűzzel való bevezetésére az 1. füzet 35. és 36. pontjainak határozványait kell szem előtt tartani. **662.**

Meglepetések teljes kihasználására gyakran nem lesz szükség az egész század gyülekezésének bevárására. Az első lépcsőben lévő szakaszok a századparancsnok intézkedésére azonnal az ellenségre rontanak még mielőtt az meglepetéséből felócsudik és a fejlődésre intézkedhetne. A hátsó lépcsőkben lévő szakaszokat a századparancsnok gyülekezteti és a rohamozó szakaszokat követi. **663.**

664. *A kézitusában legyőzött ellenséget az egész harcba keveredett csapatral a 492. pont szerint kell üldöznie. A géppuskák a terepet ellenőrzik, hogy esetleges támadásokat azonnal elháríthassanak. Esetleges tartalék és a lóraszállt golyószórók nyomon követik az üldöző lovasságot.*

665. *Kudarccsal esetén a század a tüzgépek oltalma alatt kivonja magát az üldözés alól, ennek megszüntével újra gyülekezik és mihamarabb megint érintkezést keres az ellenséggel. A tüzgépek egymást támogatva követik a visszavonuló lovasságot.*

666. *A roham utáni gyülekezést az 1. füzet 41. és jelen füzet 493. pontjai szerint kell végrehajtani. A századparancsnok a parancsnoki rajjal az 511. pontban meghatározott helyére lovagol, a szakaszok a tüzgépek oltalma alatt abban a sorrendben gyülekeznek, amelyben a rohamhoz előnyomultak. Fődolog a rohamképes arcvonal gyors megalakítása. Ha tüzcsoport veszélye fenyeget, a század megtűzelítő alakzatba megy át.*

2. Lovasroham laza alakzatban.

667. *Általában az 1. füzet 42—46. pontjait tartjuk szem előtt.*

A lovasszásad ilyen rohamnál küzdőrészre és tartalékra tagozódik.

A küzdőrész egy vagy több lépcsőben támad.

668. *Ha a század egy lépcsőben támad, akkor a szakaszok «Csatárlánc»-ban egymás mellé fejlődnek fel. Az egyes szakaszok a 496. pont 1. bekezdése szerint alakulnak.*

Ha a század több lépcsőben rohamoz, akkor a mélységbe való tagozódást a szakaszoknak egymás mögé való rendelkezésével érjük el. Az egyes szakaszok vagy «Csatárlánc»-ban követik egymást vagy még a szakaszokat is a 436. pont 2. bekezdése szerint tovább tagozzuk. Az első lépcsőbe két szakasz is rendelhető, egymás mellé. Önálló század törekedjék több oldalról való támadásra. **669.**

A golyószórókra általában a 499. pont érvényes. **670.**

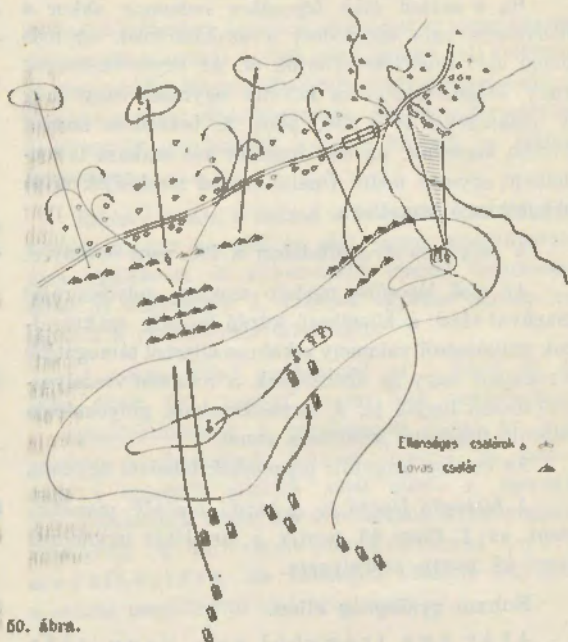
Az első lépcsőbe rendelt szakasz golyószóróját magával viszi, a következő küzdő lépcsők szakaszának golyószórói valamely alkalmas állásból támogatják a rohamot vagy az ellenségnek a rohamot veszélyeztető részeit fogják le. A tartalékszakasz golyószórója hasonló feladattal lesállításba vonul.

Az esetleg beosztott géppuskák feladata ugyanez.

A biztosító lépcső és a küzdő lépcsők magatartását az 1. füzet 43. pontja, a tartalékét ugyanezen füzet 44. pontja szabályozza. **671.**

Roham gyalogság ellen. **672.**

Akár egy irányból egy vagy több lépcsőben, akár több oldalról támad a század, a rohamot intézkedéssel kell elrendelni. Ez az intézkedés jelölje meg esetleg az 1. lépcsővel biztosítandó vonalat (1. füzet 43. pont) és ha szükséges, az egyes szakaszok támadási célját. Ki kell terjednie okvetlenül a századparancsnok helyére, a tartalék megjelölésére, helyére és alakzatára (esetleg) és a golyószórók feladatára is, ha azok a szakaszon kívül alkalmaztatnak. Például (50. ábra).

50. ábra.

«Roham az előttünk lévő lapályban menekülő gyalogságra.

•2. és 3. szakasz golyószórói arról a kúpról támogatják a rohamot! Cél az ellenséges gyalogság! Tüzmegnyitás az előretöréskor!»

«1. szakasz erről a kúpról rohamoz láncban! Irány a jegenye! Az úton túl lévő bucka soron megáll és biztosít észak felé! Golyószóróját magával viszi!»

«3. szakasz három lépcsőben követi az 1. szakaszt! Támadási cél az ellenséges gyalogság!»

«4. szakasz attól a szélmalomtól támad a hídnál összetorlódtott járművek ellen!»

«2. szakasz tartalék a két csoport közötti hézag mögött! 300 lépésre követi a századot háromszögben!»

«Én a tartaléknál tartózkodom!»

«A roham az én kardjelemlre indul!»

«Végeztem!»

A tüzérség ellen intézett rohamokra általános irányelveket az I. füzet 43. pontja ad.

Állásban lévő tüzérséget igyekezzünk oldalba támadni.

Ha a helyzet áttekinthető, a századparancsnok helyes mérlegeléssel jelöli meg szakaszainak a támadási célokat és elsősorban a tüzérségi figyelő állást igyekezik megsemmisíteni. A küzdőrészbe szánt törő nagyobb részét a lövegekre, a kisebbet a lövegfogatolások és lőszerkocsik ellen irányítja. A század zömét tartalékként tartja vissza.

A tüzgépeket az ellenséges tüzérség géppuskái és lövegfedezete ellen lesállításba helyezi.

A küzdőrész lehetőleg több oldalról, de legalább is igen laza csatárláncban, 1—2 hullámban futtatásban törjön a kijelölt ellenségre. A lövegek kezelő- és a fogatolások hajtólegénységét kaszabolja le, de ki-mélje a fogatolásokat.

A tartalék a lövegfedezet ellen harcol. A küzdő részt kövesse olyan irányban és alakzatban, mely kedvező hatást ígér ellenük, akár gyalogságból, akár lovasságból állanak. Az előnyomulási irány ne akadályozza a tüzgépek támogatását.

A tüzgépek összpontosított tüzzel csapjanak a tüzérség géppuskáira és mindenekelőtt ezek

elnémítására törekedjenek, nehogy ez a legveszélyesebb ellentél az egész támadást megghiúsítsa.

Sikeres harc után arra kell törekedni, hogy a század az elfoglalt lövegeket elvontathassa.

Kudarccal esetén a század tüzgépeinek oltalma alatt gyorsan kivonja magát a harcból és lőtávolságon kívül vagy alkalmas tereprészen gyülekezik.

Kevésbé tisztázott helyzetnél mindenekelőtt a lövegekre támadó részt kell kijelölni. A küzdőrészbe rendelt többi egység rendszerint csak a roham folyamán fogja felismerni a megtámadandó rohameólokat. A tüzgépek, különösen pedig a géppuskák legyenek készen, hogy az ellenséges tüzérség géppuskáit azonnal lefoghassák. Alkalmas terepen a tartalék kissé visszatartható, hogy a megnyilvánuló lövegfedezetet annál tervszerűbben támadhassa meg.

674. *Menetelő tüzérséget* legjobb az élen vagy végen megtámadni.

Az első hullám száguldjon a menetoszlopon végig és igyekezzék az ellenséges géppuskákat tüzelőállásaik elfoglalásában megakadályozni. A többi hullám az egyes lövegeket veszi körül és a kezelőlegénységet kaszabolja le. A tartalék feladatait és magatartását az előző pont írja le.

Ha az ellenséges tüzérségi menetoszlop élének vagy végének felkeresésével sok időt veszítenénk, vagy szándékunkat elárulnók és a meglepés amúgy is teljes: a legrövidebb vonalon kell rohamra indulnunk, tekintet nélkül arra, hogy esetleg a legkedvezetlenebb irányban támadunk.

675. Menetközben meglepett *kerékpárosokat* szintén az élen vagy végen legjobb megtámadni. Az alakzat mellékes, döntő a tétovázás nélküli nekirontás.

Harcához fejlődött kerékpárosokat nehéz felismerni. Ha a felderítés megállapította, hogy elszigetelt kisebb csapatról van szó, akkor archan tüzzel kell lekötni és lóháton gyors mozdulatokkal kétoldalt bekeríteni.

A gyülekezésre az 560. pont határozványai mérvadók.

676.

c) Lórólszállás. Megközelítés és támadás gyalog.

A lovasság tüzharcában is tartsa meg mozgékonyágát és támadó szellemét (1. füzet 28.), hogy fegyvernemének sajátosságát megóvja. Mennél inkább állnak a lovak a mozgások végrehajtásához kéznél: a század annál gyorsabban viheti támadását oda, ahol ez a leghatásosabb.

677.

Gyakran elegendő lesz a tüzgépek egy részét és egy-két szakaszt tüzharcra rendelni és a század többi részét lóháton tartani, hogy a mozgást azonnal folytathassa. Máskor a század egész tüzerejét egyszerre kell latba vetni.

Az ellenség és a terep teljes felderítése csak kivételkép várható be. Ha a helyzet az azonnali közbeépést teszi szükségessé, a század elegendő földerítés nélkül is lépjen harcba. A küzdelem fog világosságot teremteni. Előnytelen helyzetek a mozgékonyág helyes kiaknázásával ellensúlyozhatók.

A minél előbbi újból való lóraszállásra mindig törekedni kell. A vezetéklovak kövessék nyomon a támadás menetét, hogy a csatárok hosszadalmas és fárasztó menetelését elkerüljük.

A lórólszállást ennek megfelelőleg vagy az egész századdal egy helyben hajtjuk végre, vagy pedig a

szakaszok előbb vágóban foglalják el kijelölt helyeiket és ott szállnak lóról (500. Példák a 684. pontban).

Ha az egész zásad egy helyen száll lóról, akkor a lórólszállás biztosítására a zásadparancsnok golyószórókat vagy esetleg beosztott géppuskákat rendel távollalomra vagy légvédelemre. A vezetéklovak biztosítására egyes rajokat vagy golyószórókat hagy vissza.

678.

A lovasszásad a mozkony harcéljáráson kívül értsem a mélyen tagozott támadáshoz is (H. Sz. I. 851.). Ennél a lórólszállást elrendelő intézkedések felölelik:

a) *A lórólszállás célját (okát) egybekötve a megközelítéshez vagy a támadáshoz (védelemhez) való csoportosítással.*

b) *Az esetleg beosztott géppuskás alakulatokkal való rendelkezést.*

c) *A mállhatáskákban lévő lőszerrel való rendelkezést.*

d) *A vezetéklovak helyét, magatartását (a támadó csoportok követése, gyülekeztetésük, hátravezetés) és ha szükséges, biztosítását.*

e) *A málláslovak helyét és magatartását.*

f) *Az ütközetvonal helyének megjelölését.*

g) *A lőszeres altisztnek adott rendelkezést.*

h) *A sebesültvivők és az esetleg beosztott távbeszélők helyét és magatartását.*

a)-hoz: Ha a lórólszállással egyidejűleg támadásba (védelembe) megyünk át, akkor az egyes csoportok feladatát is meg kell jelölni. A tartalék parancsot kap, hogy lóháton marad-e.

b)-hez: A géppuskák a lórólszállás biztosítását elrendelő intézkedéseket még a lórólszállás elrende-

lése előtt kapják. A szakaszoknak elrendelt mozgása alatt tűzoltalomra álljanak készen.

c)-hez: A századparancsnok intézkedése alapján a szakaszparancsnokok a 2. füzet 500. *b)*-hez bekezdése szerint rendelkeznek.

d)-hez: A vezetékllovak egyesítve vagy szakaszonként tagozva az arevonalmögötti tiszt parancsnoksága alá lépnek. Ez utóbbi a századparancsnoktól kap intézkedést elhelyezéseikre, biztosításukra (1. füzet 30.) és az összeköttetésre.

e)-hez: Lásd a 730. pontot.

f)-hez: Lásd H. Sz. I. 348. 6. bekezdés.

g)-hez: Lásd a 730. pontot.

h)-hoz: Lásd a 731. pontot.

A század lórólszállása után a századparancsnok és a parancsnoki raj még addig marad lóháton, amigezlehetőségig. Ezzel elősegíti a megközelítő vonalak felkutatását, az előterep szemrevételezését és a szomszédok helyzetének nyilvántartását is. **679.**

Az esetleges *leplező lépcsőben* lévő osztag is még egy ideig lóháton folytassa előnyomulását. Alkalmos helyen lórólszállva vezetékllovak rejtőzötten és fedve állva maradnak és csak a gyalogzóm elhaladása után csatlakoznak annak vezetékllovakhoz. **680.**

A *közelfelderítő és biztosító járőrök*, ameddig lehet, ugyancsak lóháton folytassák működésüket.

Ha a századparancsnok az *első lépcsőbe kevés erőt rendelt* (647. pont), akkor a századnak jutott egész harcávot foglaltatja el vele. Az első lépcsőbe nagy erőt csak akkor vet be már a tagozódásnál, ha tisztán látja, hogy az ellenséggel való érintkezés felvételénél nagy tűzerőre lesz szük- **681.**

sége, vagy ha különleges feladattal a rendestől eltérő szélességet vagy harcsávot utaltak ki a századnak.

- 682.** Ha a támadást *készenlétbehelyezés* előzi meg (H. Sz. I. rész 580.), a századparancsnok a készenlét ideje alatt gondoskodik a biztosításról, a légvédelemről és a rejtőzészről is (H. Sz. I. rész 341., 583., 584. és e füzet 643. pontja).

A készenlét helyére rendszerint lóháton vonul. A biztosításra lóháton maradt járőreit (680.) használja fel

- 683.** A század *támadási feladatát, irányát vagy harcsávját* az ellenségtől még elég messzire fogja ezred-(osztály- vagy harcsoport-) parancsnokától megkapni. A századparancsnok a kapott parancs, a helyzet és a terep szerint alkotja meg tervét, ennek megfelelően csoportosítja a századát és dönt afölött, hogy — ha századja még lóháton volna — lóháton vonul-e támadási területére és a támadáshoz való fejlődést is lóháton hajtja-e végre,

A századparancsnok tervét a feladaton kívül leginkább a terep befolyásolja. Az első támadási csoportosítás, különösen változatos terepen, nem mindig fog későbbben is megfelelni. Eleinte az ellenségnek veszteség nélkül való gyors megközelítésére fekteti a főszűlyt, a század zömét pedig a legalkalmasabb megközelítési vonalon mozgatja. Később az ellenség jobban felismert helyzete, a tűzhatás, a terep és feladata szerint tolja el támadásának súlypontját.

- 684.** A *súlyponteltolással* járó alakzatváltoztatások a századparancsnoktól találékonyságot, a szakaszparancsnoktól ügyességet követelnek és a terepszakaszokként

való előnyomulást váltják ki. A századparancsnok gondoskodik arról, hogy parancsal idejében jussanak alárendeltjeihez és végrehajtásuk a hátsó tűzeszközök tüzelését lényegesen ne korlátozzák.

A századparancsnok ritkán érheti be egy egységes támadási parancssal. A terep, a váltakozó ellenséges hatás, a szomszédok tevékenysége és a géppuskák állásváltoztatása a legtöbb esetben arra kényszerítik, hogy újabb intézkedéseket adjon. 685.

Az első parancs azonban fejezze ki okvetlenül a támadás alapgondolatát, hogy a szakaszparancsnokok a későbbi, többnyire szűkszavú kiegészítések nyomán vagy öntevékenyen is helyesen cselekedhessenek.

A támadási intézkedések időben is észrevehetőleg elhatárolt részei általában a következők: 686.

A) *Parancs a támadási alakzat felvételére és a támadás végrehajtásának alapgondolata.*

B) *Kiegészítő parancsok a támadás folyamán és a roham előkészítésére.*

C) *Rendelkezések az ellenség mélységi övéen való átküzdéshez.*

A-hoz: A támadási parancsnak célszerű sorrendben a következőket kell tartalmaznia:

a) *A saját és az ellenséges helyzetről való tájékoztatást;*

b) *a század feladatát;*

c) *a századparancsnok akaratát és tervét;*

d) *a felderítés és biztosítás kiegészítését;*

e) *a küzdők harc feladatát és kiterjedését (harc-sávját), egyes részeknek összeműködését annak felem-*

ítésével, hogy mely nehéz fegyverektől kapnak támogatást;

f) az irányt és irányszakaszt;

g) ha különös ok követeli: a tér- és távközöket és a küzdők alakzatait;

h) a századtartalék harcrendi helyét, külön feladatait (pl. összeköttetés a nehéz fegyverekkel, átlövés uralgó pontokról stb.) és hogy lóháton marad vagy szintén lóról száll;

i) a tüzmegnyitást (kivételesen);

j) a légvédelmet;

k) a szomszédokkal való érintkezés fentartását (kapocstartalékot);

l) a századparancsnok tartózkodási helyét;

m) az összeköttetésre vonatkozó rendelkezéseket «a parancsnoki raj alkalmazása és kiegészítése az ezred- (osztály-, harccsoport-) parancsnokkal, a szomszéd századokkal, a géppuskákkal, szakaszokkal való összeköttetés»;

n) a löszerpótlás szabályozását és a löszeres és műszaki mátháslovak helyét;

o) a sebesültekről való gondoskodást, a segélyhelyet;

p) egyéb rendelkezéseket (málha, élelem stb.).

A századparancsnok az első parancsban okvetlenül elrendeli az a), b) és c) alatt felsorolt részeket, az e), f), g), h), i) alatt felsoroltakra pedig annyira terjeszkedik ki, amennyire a parancs kiadásakor már lehet. A többi pontra vonatkozólag pedig amint az intézkedés szükségessé válik.

B-hez és C-hez: lásd különben az 698., 696. és 698. pontokat.

687. Befolyását a századparancsnok a közvetlen rendelkezésre beosztott lo-

vassági vagy egyéb nehéz fegyverekkel nemcsak századának egész harcterületén, hanem szomszédjainál is érvényesítse. Ezt csak közvetlen parancsadással és egységes alkalmazással érheti el.

A századparancsnok az esetleg *beosztott géppuskás szakasz (raj)* parancsnokával közli tervét és a karabélyos szakaszok feladatait. Meghatározza a géppuskák első feladatát, a székelésszerű előnyomulás módját és időpontját. Tisztázatlan viszonyok között megjelöli az első tüzelőállást és bizonyos esetekben elrendeli a tűz megkezdését is. 688.

Ha sem a század, sem a szomszédok harcsávjában nincs alkalom oldalozó tüzre vagy átlövésre, akkor arról is gondoskodik, hogy századának szakaszai (rajai) közt okvetlenül meglegyen a házagtüzre szükséges térköz.

Különös gondot visel arra, hogy minél közelebb érnek küzdői az ellenséghez, annál szorosabb legyen a géppuskák és küzdők között való együttműködés. Ezért a géppuskákat idejében előre vonja, alárendeli egyik-másik küzdőszakasznak vagy legalább is meghagyja nekik, hogy elsősorban a küzdőszakaszok parancsnokainak kívánságait teljesítsék.

A netán beosztott *aknavetőket* szakaszonként szívós ellenállást kifejtő ellenséges részek ellen alkalmazza. Nagy tűzerejük így érvényesíthető legelőnyösebben. Több ilyen fontos célt a századparancsnok egymás után küzdhet le. A rohamra kiválasztott pont összelövetése után majdnem mindig, néha egyéb esetekben is szükségessé válhatik, hogy minden aknavető külön célt és feladatot kapjon. 689.

Bszakaszokhoz csak egész kivételesen osztunk be egy-egy aknavetőt (pl. különleges feladatok megoldásánál várható harc- 690.

38. §. A lovasszázad harcoljárása. II. Támadásában. e) Lőrőlsszállás. Megközelítés és támadás gyalog.

kocsitámadásnál (H. Sz. I. 982.), sötétségben, elködösítés veszélyénél stb.).

Ha a század kivételesen már a harc kezdetén kapott volna *kísérő löveget*, akkor a századparancsnok a nála tartózkodó lövegparancsnoknak előnyomulás közben adja az első feladatot (H. Sz. I. 583., 596.). Ez annak szellemében irányítja később is lövegének tüzeit. Harcfeladatának kiutalása után a lövegparancsnok figyelés és tűzvezetés végett lövegénél tartózkodik, de összeköttetést tart a századparancsnokkal.

691.

Ha az aknavetőt vagy kísérő löveget ideiglenesen nyílt állásba kellene alkalmazni, védelmükkel géppuskát vagy golyószórót bízunk meg.

692.

A lovassági és egyéb nehéz fegyvereknek a célfelderítésre, az állásváltoztatásra és a tűzkészültség elérésére szükséges időt ad.

693.

A harcvezetést a századparancsnok mindig tartsa kezében.

Állandóan gondoskodik a támadási parancsban kiutalt feladatok végrehajtásáról, a szakaszok együttműködéséről, a nehéz fegyverek és a tartalékok irányításáról. A helyzet változásaihoz rugalmasan alkalmazkodva, kiegészíti vagy helyesbíti eredeti intézkedéseit és a szakaszoknak szükség esetén új feladatot is tűz ki. Ezt azonban fontolja meg mindig alaposan. A parancsváltoztatás rendszeren surlódásokkal jár és könnyen zavart és bizonytalanságot teremt.

Ezért támadás közben ott választja helyét, ahonnan százada harcterületét áttekintheti, tartalékát könnyen befolyásolhatja és a lovassági és egyéb nehéz fegyverekkel, a szomszéd századokkal, valamint ezred- (osztály-, harcesoport-)

parancsnokával jó összeköttetést tart-
hat fenn. Különösen fontos azokkal a géppuskákkal
való megbízható összeköttetés, melyek a szomszéd száza-
dok harcterületéről oldalozólag működnek százada elé.

A feltűnő pontokat kerti, a parancsnoki rajt
állandóan közelében tartja.

Minél közelebb jutnak a küzdők az ellenséghez,
annál feltűnőbbek az *ellenségnek a legerősebb ellen-
állást tanúsító részei*. Ezekre kell összpontosítania az
összes alája tartozó lovassági és egyéb nehéz fegyverek
tűzét. Ennek a — tűzéség tűzével párosult — tűznek
hatása legtöbb esetben felfedi a rohamérett helyeket.

Lovassági és egyéb nehéz fegyverek híján a leg-
közelebb lévőket szólítja fel erre a tűzősszpontosításra
vagy az ezred- (osztály-, harcsoport-) parancsnokánál
szorgalmazza alárendelésüket.

A századparancsnok a támadás lendü-
letének fenntartása érdekében a küzdők
erejének állandó táplálásáról gondoskodik.

Ezért azonban tartalékát ne vesse idő előtt
vagy túlságosan korán a küzdők közé.

Ha a küzdőszakaszok harcásvjai feladataikkal ará-
nyosak, a roham megindításáig rendszeren nem lesz szük-
ségük a hátsóbb lépcsőkben előnyomuló szakaszok támo-
gatására. Ennél fogva csak a roham lökő-
erejének növelésére, majd a főellenállási
övön való átküzdés egyes feladataira,
néha visszacsapások felfogására és az
oldalak biztosítására kell őket me-
gerősítenie.

Ez a megerősítés csak ideiglenes
legyen. A századparancsnok tagozza
századát minél hamarabb ismét mély-

694.

695.

ségbe és tartva vissza tartalékként a legjobban megviselt részeket.

A lőrőlészállt tartalékot törekedjék egységesen bevetni. Ezzel elkerüli az összekeveredést. A tartalékból kirendelhető legkisebb egység a raj. A rajoknak kisebb kötelékekre való felbontása és a küzdőknek csupán a létszám miatt való sűrítése tilos.

A lóháton maradt tartalékot a terep és harcviszonyok szerint átkaroló támadásokra használja fel. Még jobb, ha az ellenség hátának irányítja. Erre különösen szárnyoszadok találhatnak alkalmat. A lóháton maradt tartalék mozgulatait gyorsan és merészen hajtsa végre. Meglepetésszerű megjelenésével nagy sikereket érhet el.

Az oldalakban való felderítés, az oldalak, a hát- és a vezetéklovak (ha közül vannak a küzdőkhöz) biztosítása, elsősorban a lóháton maradt tartalék feladata.

Ha a század lőrőlészállt lovassággal küzd, a lóháton maradt tartalék ha szerét ejtheti támadja meg az ellenség vezetéklovait.

696.

Ha a legalkalmasabb betörési helyet bármily módon sikerült megállapítani, a századparancsnok szervezze meg a rohamok tűzzel való támogatását és a roham sikerének frisse erőkkel való biztosítását.

Ezért valamennyi tüzesszközének, a neki alárendelt vagy bármily úton elérhető nehéz fegyvereknek és a tüzérségnek tüzeit is most már a betörési helyre fekteti. Mindent elkövet, hogy a roham megindulását a tüzgépekkel közölje. Gondoskodik arról, hogy a tűz

a betörés pillanatában előre és oldalt kitérjen. Megjelöli azokat az ellenséges részeket, melyeket tűzzel kell lefogni, hogy rohamozó csapatát az ellenséges hatástól minél tökéletesebben mentesítse.

A tűzzel való támogatás megszervezésénél elkövetett felületesség vagy hiba a roham összeomlását idézi elő. A hiába ontott vér a századparancsnok lelkét terheli.

Azután századának minden más feladattól feloldható egységét a betörési hely felé irányítja.

A rohamozók cserbenhagyása becsületbe vág.

Mozgóharcban a század ritkán rohanhatja meg együttesen az ellenséget. A betörést ott kell megkísérelni, ahol sikerrel kecsegtet. Ha az ily módon ütött rés szűk, akkor a rohamozók után tóduló erővel kell azt szélesíteni.

A századparancsnok a roham megindításakor ott tartózkodjék, ahonnan a tartalékával és a nehéz fegyverekkel való összeköttetése legjobb és legkönnyebb.

Válságos helyzetekben azonban példájával kell hatnia.

A század a rohamot különben a 326. és 511. pont szerint hajtja végre.

Tervszerű egységes rohamra (különösen meg erősített állások ellen) határozott időpontot kell (óra szerint) kitűzni.

Ilyenkor a tűzzel való előkészítés befejezéséig századját úgy helyezi készenlétbe, hogy kellő erővel, a kellő

pillanatban pihenten rohanhassa meg az ellenséget, de az ellenség a századot megsemmisítő tüzrel a roham előtt ne zúzhassa össze (terepfelhasználás, fededés, rejtőzés és mélységbe tagozás).

697. Betörés után a századparancsnok minden törekvése oda irányuljon, hogy a század az ellenség főellenállási övén minél gyorsabban áttörjön.

Ha a betörés helye keskeny: mindkét oldal felé bővítse ki és biztosítsa megbízhatóan ellenlökések ellen is. Azután egyes egységekkel törjön előre és tagozza századát az előreküzdés alatt mélységbe.

Tűzeszközeivel és a lépcsőzetesen előremozgó nehéz fegyverekkel készítse elő és támogassa a század minden mozdulatát. A mozdulatokat veszélyeztető ellenséges részek lefogása (állandó tűzoltalom) a siker titka.

A század harcsávján belül az előrejutást legerélyesebben ott kell keresnie, ahol az ellenség ellenállása leggyengébb. Az alárendelt erőket annyiszor csoportosítsa át, ahányszor a főellenállási övön való átküzdés közben új feladat és helyzet elé kerül. Állandóan gondoskodjék *századtartalékről* is, hogy befolyását bármikor érvényesíthesse.

A leküzdetlenül maradt fészkek kitisztítása a századtartalék feladata. A szomszédok előrejutását tüzrel és ha a század helyzete megengedi, ideiglenesen egyes rajokkal is támogassa. Az elől küzdő összekeveredett kötelékeket a tartalékkal túlhaladva rendezi, belőlük új tartalékat alkot és az előlhaladókat nyomon követi.

A századparancsnok küzdelem közben ne feledkezzék meg arról, hogy minden pillanatban harcokocsik vagy csatarepülők támadása érheti.

Az ellenség üldözésére az elvek ugyanazok, mint a rajnál és a szakasznál (331. és 514.). **698.**

Amint a századparancsnok észreveszi, hogy az ellenség ellenállása ellankadt erélyes rárontással seprí el a még ellenálló részeket.

Az üldözés bevezetésére a lóháton maradt tartalékot alkalmazza, mely merészen oldalt előre siet, hogy már megjelenésével is növelje a rendetlenséget. A lóháton maradt tartalék párhuzamos üldözés közben hol tüzeléssel, hol lovasrohammal minél tökéletesebbé teszi a győzelmet.

A századparancsnok az üldözést a küzdőrészekkel is lankadatlan kitar-tással vezeti és megköveteli az erők végső megfeszítését. Latba kell vetnie egész egyéniségét, hogy százada legnagyobb önmegtágadással és belátással kövesse jó példát mutató parancsnokait. A siker helyén megálló, tétován vagy erélytelenül cselekvő századdal a győzelem gyümölcsevész kárba.

A századparancsnok mozgás közben rendezi kötelekeit és új tartalékot alkot.

Az üldözésből több napig tartó üldöző harcok keletkezhetnek. A század ilyenkor éjjel-nappal szorosan az ellenséghez tapad és nem engedi nyugalomhoz jutni. A századparancsnok az érintkezés fenntartásával és felderítéssel igyekszik az ellenség minden ténykedéséről, különösen pedig újabb visszavonulásai szándékáról a kellő időben értesülni. **699.**

Erre elsősorban esetleg lóháton maradt tartalékát (632.) használja fel. Századjának biztosítását még ily kedvező viszonyok között sem szabad elhanyagolnia.

A vezetékllovak legyenek kéznél, hogy szükség esetén az egész század lóraszálhasson.

Az üldözéshez való lóraszállást kötelekben az ezred- (osztály-, harccsoport-) parancsnoka rendeli el.

Utóvédállások megtámadásánál gyors eredményre törekedjék. Ezért minél nagyobb erőt tol lóháton az ellenség oldalába vagy hátába.

700. A harc közben való önkéntes és kényszerített megállásokra a szakasznál rögzített szabályok értelemszerűen hatványozottan érvényesek a századra is (515.).

701. Hátsóbb lépcsőkben előnyomuló század tevékenységére és viselkedésére általában a szakasznál mondtak érvényesek (516.).

702. Az ezred- (osztály-, harccsoport-) tartalék (tartalékszásad) harcbalépését rendszeren az ezred (osztály-, harccsoport-) parancsnok rendeli el. Csak egész kivételes esetekben bocsátkozik parancs nélkül harcba (pl. szárnyon).

A küzdőktől való távolsága attól függ, hogy lóháton maradt-e vagy szintén lórólszállt. Lóháton maradt tartalék nagyobb távolságra követheti a küzdőket, ha a terep fedezete a felállítást és a küzdőkhöz való közeledést megengedi, oldalt vagy előre való mozgásokat elősegít. A talaj minőségét is figyelembe kell venni, nehogy a gyors mozgással járó porképzés szándékunkat elárulja.

Fedetlen terepen rendezerint csak lórólszállt tartalék alkalmazható az ellenség tűzhatása és légi felderítése miatt. Távolságát a küzdőktől a domborzati viszo-

nyok és az a követelmény befolyásolja, hogy a küzdők támogatására (az ezred szarnya mögött álló tartalék-századnál az oldalak védelmére is) idejében beérkezzék.

A tartalék parancsnoka óvakodik attól, hogy idő előtt harcba keveredve kijátsza erejét.

Amint a harchohelyzet megengedi, a század az **703.** 518. pont szerint *gyülekezik* (sorakozik). Idegen kötelek részeit a századparancsnok egyesíti és beosztva addig tartja a századnál, míg csapatjukhoz biztonsággal és igazoltan bevonulhatnak.

A századparancsnok harcparancsaira példákat a 4. füzet fog az ezred parancsaival összefüggésben adni. **704.**

III. Védelemben.

A lovasszázad védelmi harcánál többnyire csak **705.** idő nyelésről lesz szó (halogató harc). A lovasság jellegének legjobban megfelel, ha ezt széles arcvonalon mozgékonyan hajtja végre (H. Sz. I. 849.). Ekhez szükséges, hogy vezeték lovait kéznél tartsa.

Széles terület megszállása az ellenséget nagy oldaleltolásra, a tűznek a tűzérés és géppuskák által a hatótávolságok feleő határán való megnyitása korai fejlődésre kényszeríti. A tartalék jól irányított oldal-támadásai fokozzák a hatást.

Az állás megszállása lazán összefüggő kis csoportokkal történjék, melyek egymást oldalozó hatásukkal nehezítsék meg az ellenség felderítését és az állásainkba való betekintést. Nehéz fegyverek változtassák gyakran helyeiket. Lehetőleg nagy tartalékot tartsunk

vissza, mellyel az oldalak védelmét látjuk el és az ellenség kisebb erőinek támadásait verjük vissza. A tartalék lóháton (lóról szállva lovainál) marad, hogy az elrendelt mozdulatokat azonnal végrehajthassa.

A század idejében vonja ki magát az ellenség főtámadása elől és valamely közel fekvő jó védelmi szakaszban iparkodják védelmet megismételni.

Ily állások szemrevételezésére a századparancsnok tiszteket küld hátra kisebb járőrökkel, amelyek az új állásba vonuló századot tájékoztatják.

A lovas századnak ezenkívül értenie kell bármilyen védelmi feladat végrehajtásához is.

706. Szívós védelemben a szakaszok védelmi körletét a századparancsnok jelöli ki (519.).

A századparancsnok a szakaszparancsnokokkal együtt szemrevételezi a terepet és a H. Sz. I. R. 668. és 849. pontjal értelmében *megállapítja velük a fészkek (támpontok) helyét és berendezését.* A főellenállási vonalat a hézagnélküli tűz szempontjából (H. Sz. I. 669.) telepíti.

707. A H. Sz. I. 674. pontjának határozvánnyal értelmében megmaradt erőt tartalékba vonja és úgy állítja fel, hogy ellenlökéseket gyorsan hajthasson végre vagy hogy a betört ellenség térnyerését meggátolja. Önálló és szárnysszázadok lóháton maradó tartalékot is tartanak vissza, mellyel meglepően és gyorsan teremhetnek a támadó ellenség oldalába vagy hátába.

A vezetéklóvakkal a H. Sz. I. 846. és 849. pontjainak figyelembevételével rendelkezik.

A századparancsnok tartózkodási helyére ugyan- **708.**
azok az elvek mérvadók mint a támadásnál (693.
és 696.)

A harcelfőrsők erejét, felállítási helyét és maga- **709.**
tartását a kapott parancs szellemében a századparancs-
nok állapítja meg. Részletekre a H. Sz. I. 673. pontja
ad utmutatást. Rendszerint a századtarta-
lékkal állíttatja fel őket. Ha a küzdő szaka-
szok érdeke kívánja, ezek állítják fel.

Felállítási helyüket közli a lovassági nehéz és
egyéb fegyverekkel és a tüzérséggel.

A csatlakozó szárnyak biztosítását szomszéd- **710.**
jaival a helyszínen beszéli meg és velük egyetértés-
ben intézkedik a kapocstartalékkal (H. Sz. I. 675.).

Megállapítja a tűztervet, a tűzrendszert pedig **711.**
a H. Sz. I. 661. pontja szerint szervezi meg.

A beosztott lovassági és egyéb nehéz fegyverek-
nek a H. Sz. I. 675. pontban foglalt elvek szerint
utalja ki feladataikat, határozza meg felállítási he-
lyüket és gondoskodik a velük és a tüzérséggel való
összeköttetésről (fényjelek stb.). A felmerülő kér-
désekkel tisztázza a helyszínen.

Intézkedik a rejtőzésre, a légvédelemre és a haro- **712.**
kocsik támadásánál követendő magatartásra. Gondos-
kodik az összeköttetésről, a löszerpótlásról és a
sebesültek elszállításáról.

Ellenőrzi a műszaki munkálatok végrehajtását **713.**
(H. Sz. I. 684.) és a védelmi készültséget és a rossz
látási viszonyok esetére kiadott rendelkezéseinek tel-
jesítését.

Előrelátóan és idejében gondoskodik arról, hogy
azok a hátrább elhelyezett részek, melyek csak sö-

tétség vagy köd miatt tolatnak az elől lévők térközeibe, ott helyesen helyezkedhessenek el.

714. Az ellenség megtévesztésére különösen oly helyeken építtessen színelőállásokat, melyeket megszállani nem lehet és amelyek csak oldalozással védhetők. Ha futja az időből, ily helyeken elsősorban akadályokat létesít.

715. A századparancsnok védelmi parancsa értelemszerűen ugyanazt tartalmazza, mint a támadó parancs. (686.) A védelmi harc jellege azonban megkívánja, hogy a részletekkel már a parancsban is behatóbban foglalkozzék.

Parancsának helyes végrehajtásáról a legapróbb részletig győződjék meg személyesen. Beszélje meg szakaszparancsnokaival az ellenséges betörés lehetőségeit és az elhárításhoz szükséges ténykedéseket is.

Példákra vonatkozólag lásd a 704. pontot.

716. Az ellenséges támadásnak idejében való felismeréséért a századparancsnok felelős, bármily viszonyok (ködben, éjjel, gáz vagy füst alkalmazásával) közt indul is meg az. Ő szólítja fel előre megállapított módon a tűzértséget és a lovasság nehéz fegyvereit a tűz megkezdésére, hogy az ellenség még a főellenállási vonal előtt összeroppantható legyen.

A századparancsnok a támadás megindulását legmegbízhatóbban személyes megfigyeléssel ismerheti fel, de harcelőrseinek és szakaszparancsnokainak jelentései is támpontokat nyújtanak erre vonatkozólag.

Ha az ellenség a kis távolságra érkezett (523.) a századparancsnok elrendeli az állások megszállását, ha a terep, a

látási viszonyok vagy külön feladatok mást nem követelnek.

A századparancsnok felelős a század védelmi körletének megtartásáért. 717.

Ha az ellenség az állásba betört, az összes alárendelt vagy a századkörletben elhelyezett lovassági és egyéb nehéz fegyverek tüzeit rázúdítja és minden, ilyen esetre külön feladattal meg nem bízott egységét az ellenségre veti.

A századtartalék ellenlökését személyesen vezeti és az összes közelében lévő embereket (jelentőfutókat, trombitásokat stb.), a sebesültvivők kivételével, magával rántja. A siker akkor a legbiztosabb és legkönnyebb, ha az ellenlökés meglepő és oldalból vagy hátból éri az ellenséget. A rögtöni megrohanás sikerének nagyságát a később bekövetkező legalaposabban előkészített beavatkozás sem érheti el.

Az ellenség betörését az előljáró parancsnokságának és a támogató tüzérségnek azonnal jelenti.

A szomszédainál betört ellenséget tüzrel és ellenlökéssel támadja meg, ha a század védkörlete nincs arcban veszélyeztetve. Mindkettőnek célja a betört ellenséges részeket, hátsóbb lépcsőtől külön választani. Ennek leghatásosabb iránya a főellenállási vonal menté. 718.

A tüzelést a főellenállási öv hátrább fekvő fészkei végzik, az ellenlökést a főellenállási vonalban és annak közvetlen közelében fekvő kevésbé veszélyeztetett részek hajtják

vége. A századtartalék a legrövidebb vonalon tör előre és fokozza az ellenlökés hatását.

Ellenlökések végrehajtására minél több erőt kell összevonni. Sokszor elegendő a századkörlet védelmét ideiglenesen a védőrségül már előre kijelölt golyószórós rajokra és a lovassági és egyéb nehéz fegyverekre bízni.

719. A század, mint védőkörlet- (16-) tartalék, rendszeren az ezred- (osztály-) parancsnok parancsára lép harcba. Ha kivételesen mégis öntevékenyen kellene harcba elegyednie, tegye azt az ezred- (osztály-) parancsnokkal már előre megbeszélt terv szerint. Így biztosítja legjobban vállalkozásának a többi lovassági és egyéb nehéz fegyver megfelelő támogatását. Az ellentámadást a H. Sz. I. 704. és 705. pontjai szerint hajtja végre.

A lóháton maradt védőkörlet-tartalék alkalmas terepfedezetnél és talajnál előnyösen alkalmazható a főellenállási öv mögötti gyors eltolásokra, vagy a támadó ellenség oldalai, vagy háta ellen való vállalkozásokra.

IV. Visszavonuláskor.

720. Gyalogharc után a századparancsnok személyesen rendezi a visszavonulást. Ez a rendezés röviden és szabatosan állapítja meg a visszavonulás mozzanatait és kijelöli, hogy a visszavonuló részek hol fejtenek ki újra ellenállást.

A század a visszavonulást lépcsőzetesen és terepszakaszonként hajtja végre. A visszamenő részek, a géppuskák és a tüzérség kölcsönösen támogatják egymást tüzellel. Az

esetleges tartalék alkalmas terepszakaszon fedezi a visszavonulást. A századparancnok az utolsó részekkel megy hátra és a tartalék mögött rendezi kötelességeit.

A lóháton maradt tartalék az ellenség oldalának vagy hátának megtámadásával késleltetese az üldözést, vonjon minél több üldöző részt magára, hogy a küzdők szétválasztását az ellenségtől megkönnyítse. Minél hevesebb ez a támadás, annál nagyobb sikert ér el. A kéznél tartott lovak a támadásnak más irányból való megismétlését segítik elő, ami ismét más üldöző részeket von el eredeti működésüktől.

Hasonló, de kihatásában kisebb értékű eredményt értünk el, ha a lóháton maradt tartalék valamely oldalozó állásból tüzeléssel igyekszik az ellenséget feltartóztatni. Areban való támogatás hatása inkább csak erkölcsi és a nagy célt mutató lovas alakok miatt csak különösen alkalmas terepen (fedett feltűnés es elvonulás) hajtható végre.

Lóháton való beavatkozás az ellenség emelkedett erkölcsi állapota és a rendezkedő tartalékainak kézbentartottsága miatt nagy veszteségekkel jár és alig kecségtet sikerrel. Az ellenség lóháton üldöző részeinek leküzdésére néha célszerű lehet.

Tervszerű visszavonulásnál elsősorban a sebesülteket, a lőszert és az egyéb anyagot kell elszállítani. Minden el nem vihető harceszközt meg kell semmisíteni.

Az ellenséggel való érintkezésnek semmi szín alatt sem szabad elvesznie. Erre a célra visszahagyott járőrök élénk tüzeléssel és változó helyeken való meglepetészerű felbukkanással tévesszék meg az ellenséget a visszamaradt csapat ereje felől.

Ha a század vezetéklovalhoz ér vagy ezek veszélyeztetés nélkül hozhatók előre, lóra száll és egy nagyobb szökéssel vonul vissza. Az ellenséggel való érintkezést ekkor lovasjáróróknak kell felvenni.

V. Lóraszállásnál.

- 721.** A század értelemszerűen az 529. pontban kifejtett elvek szerint száll lóra.

VI. Különleges harceljárások.

- 722.** Az ellenség oldalába vagy hátába színlelt támadásra rendelt osztagok törekedjenek az ellenséget helytelen irányba való fejlődésre bírni vagy minél nagyobb kikülönítésekre kényszeríteni.

A színlelt harcok mindig a valóságos támadások képét nyujtsák.

Gyengébb ellenség ellen a támadást erélyesen végre kell hajtani. Túlerő elől ki kell térni.

Széles területen való feltűnés megtéveszti az ellenséget valóságos erőnk felől és az ellenséget aránylag nagyobb erők kikülönítésére készítheti. Az ellenséges felderítés rendszerint csak elkésve közölheti az arcvonaltól mögötti tér ürességét.

Lovasság ellen lóháton intézett színlelt támadásoknál a túlerő elől való kitérést a kellő időben rendeljük el. Túlkorai hátrafordulás a támadás komolyságának látszatát teszi kétségesse. Elkészt kitérés módot nyujt az ellenségnek arra, hogy soraink közé vágjon. A kitérés iránya vonja el az ellenséget a főerők harcterületéről és tegye lehetővé, hogy a színlelt támadó a döntő küzdelemben részt vehessen.

Gyalogság ellen nagy szélességben vonuljunk fel, kevés tartalékot tartsunk vissza és kezdettől fogva alkalmazzunk erős tüzet. Ha célunkat elértük, lóra kell szállnunk és támadásunkat más irányból megismételni.

A zásad magatartását felderítésben a H. Sz. I. 723. 235—241. pontjai szabályozzák.

Üldözésnél a zásad a kiutalt sáv vagy területnek megfelelő számú üldöző járőrt küld az ellenség után. Erejük egy-két rajból vagy egész szakaszból álljon. Ezeknek magatartását a 351. pont szabályozza. A főbb átfutó utak mentén egész szakaszokat vagy golyószórós rajokat kell küldeni.

A járőröket a zöm követi és támasztékot ad nekik. Nagyobb ellenállást a zöm oldal- vagy háttámadással szerel le és esetleg megakadt járőreinek utat nyit. A zásad magatartása általában a felderítő osztag magatartásához hasonló, de a fősúlyt inkább a harera fekteti.

Visszavonulások fedezésénél a zásadparancsnok jól védhető, halogató harera alkalmas terepet, útszorosokat, útsomópontokat választ. Messze elől lévő járőrei tájékoztatják az ellenségről, melyet törekedjék leállításokba csalni. Egyébként harca a halogató harc jellegét viseli. (705.)

Tüzérség, géppuskák vagy vezetéklóvak fedezésére kirendelt lovasszásad az állás elfoglalásánál a környező terepet apró, rövid távolságra küldött járőrökkel kutattassa át. A zömet együtt tartva minden közeledő ellenséget távol tart a fedezendő csapatától. Annak visszaverése után nem üldöz, nehogy eltávolodjék tőle és azt védtelenül hagyja. Harcait úgy tervezi, hogy a tüzérség vagy géppuskák, melyeknek

fedezésére parancsot kapott, a támadás elhárításában részt vehessenek.

Ha vezetéklovakat kell fedeznie és tülerő támad, addig tartsa vissza folytonos támadással az ellenséget, míg a vezetéklovakat biztosabb helyre el nem vezették.

727.

Lóról szállt lovasságra lovastámadás főként akkor veszedelmes, ha tűzharc után lóra száll. Azért a lóraszállás fedezésére a rendelkezésre álló tűzgépek mindaddig leszállásban maradnak, míg befejezett lóraszállás után a század ismét harcra kész.

Veszedelmes a lovastámadás akkor is, ha a lóról szállt lovasság

*hiányosan biztosította magát,
mozgásban van és
ha szívét vesztette.*

A lovasság csak a meglepetésszerű találkozásoknál támad meg tömör alakzatban gyalog alakzatokat (1. füzet 42. és H. Sz. I. 858.). Tervszerű rohamát az 1. füzet 43—45. és jelen füzet 667—672. pontjai és a H. Sz. 60. §-a írja le. Vagy több oldalról, vagy egymást követő laza vonalakban támad.

A lóról szállt lovasság csak akkor szállhat sikeresen szemben minden fajta lovastámadás ellen, ha biztosítása kielégítő, ha idejében beszüneti mozgását és ha erkölesi erejét példaadással emeljük. Ilyenkor a lóról szállt lovasság tüzelésre készen hidegvérrel bevárhatja az ellenséges lovasságot és nyugodt, a kis távolságokra megkezdett tüzeléssel tönkretetheti (352.).

Ha a lovasroham meglepően éri a századot, a századparancsnoknak csak akkor lesz alkalma az intézkedésre, ha százada teljesen egytűt van. Tagozó-

dott századnál a szakasz-, esetleg a rajparancsnokoknak kell az elhárításra a 352. pontban lefektetett elvek szerint elsősorban intézkedniök (lásd H. Sz. I. 857. pontját is). A századparancsnok mégis minden esetben gondoskodik arról:

hogy a század minden része vegyen részt az elhárításban,

hogy a támadó lovasság egyetlen része se maradjon ki az elhárító tűzhatásból és

hogy a lovasrohamot támogató tüzgépek hatását rejtőzés és fedezéssel kisebbítse.

Okvetlen tartson ezenkívül kézenlétben egy kisebb csoportot (1—2 rajt), mellyel a hátsóbb lovaslépcsők támadásait elhárítja (H. Sz. I. 857. 2. bekezdés).

Ha állásban lévő ellenséges tüzérséget gyalog **728.**
támad meg, igyekezzék azt fődötten és gyorsan megközelíteni. Főerejét a tüzérfedezet ellen fordítsa. Apró csoportokkal több oldalról a lövegek kezelőlegénységére és az ütagnél rendszeresített géppuskákra támadjon, melyeknek gyors leküzdésétől függ a vállalkozás sikere. Géppuskái az utóbbiak lefogására legyenek készen. Egyebekben a 353. pont ad útmutatást.

Ha a század kivételkép állásharoba volna rendelve, akkor a H. Sz. II. rész 20. §-ának határozványaihoz igazodik. **729.**

VII. Anyagi gondoskodások.

A lőszerrel való ellátás a századnál a századparancsnok utasításai szerint a lőszeres altiszt végzi egységesen. **730.**

Támadásban a golyószórós (karabélyos-) lőszeres málháslovakat a lőszeres altiszt a terep felhasználásával vonja közel a század mögé és felállítási helyük megjelölésével (zászlók stb.) gondoskodik könnyű feltalálhatóságukról. A szervezetszerű beosztásra való tekintet nélkül először egy málhásló lőszerét veszi igénybe és ezt küldi vissza az útközetvonathoz a lőszer pótlására. Nehezebb viszonyok között, lassan térnyerő támadásnál egy-két málhásló lőszerét rakassuk le és pótoltaessuk. Mozdóharcban a lerakott és fel nem használt lőszer a harc végén okvetlen szállítsuk a század után.

A lőszernek a málháslovaktól a tüzelőállásba való előreszállítására a golyószórós rajok saját közegeiket használják. A karabélylőszer pótlására, ha a parancsnoki raj embereit erre nem használhatjuk, rendszerint a tartalékból adjunk néhány embert. A küzdők közül lőszerpótlás címén senki sem mehet vissza.

A századparancsnok figyelme a beosztott nehéz lovassági fegyverek lőszerellátására is terjedjen ki.

Egyebekben a szakasz és rajparancsnokok kötelességei különösen az élelmezés terén fokozottan érvényesek a századparancsnokra is.

731. A sebesültvivők önálló lovasszázadot minden mozgásnál nyomon követnek.

Lovasharcoknál a sebesültvivők a küzdelemhez közel fedve maradnak vagy valamely tüzgép közelében keressenek oltalmat. Gyalogharcoknál a tartalék mögött tartózkodnak.

Kötelékben lévő lovasszázadok sebesültvivői az ezred- (osztály-) orvosfőnök parancsnoksága alá lépnek.

39. §. Támpontok a harc kiképzésére.

A század harc kiképzésénél fektessük a fő súlyt a **732.** szakaszoknak gyalog és lóháton egyaránt való kiképzésére, a géppuskákkal való helyes együttműködésre és a tüzérség tűzhatásának célszerű kihasználására.

A harc kiképzés befejezésével a századnak a korszerű harceljárást minden változatos helyzetben, kötelékben és önálló viszonyban is tökéletes biztonsággal kell tudnia.

A lovasság harcainak sokfélesége a vezetők ítélőképességének kifejlesztését követeli meg, melynek sokszor pillanatok alatt kell döntenie afelett, hogy a feladat lóháton, gyalog vagy mindkét módnak helyes egybekapcsolásával oldható meg legjobban. Ha az utóbbit választotta, határoznia kell a két rész egymáshoz való aránya felett is, de mindannyiszor rugalmasan, esetleg gyakran kell változtatnia a harceljárást, ha a viszonyok megkövetelik.

Ez a vezetők kiképzésének legnehezebb része, mert a szellemi képességeken felül oly egyéni tulajdonságoktól is függ, mint aminők a vérmérséklet, a maga szerencsésjében való bizás és egyebek.

A kiképzés különféle céljának megfelelően változtassuk a gyakorlatok tartamára a csökkentett létszámú századnál a szakaszbeosztást. **733.**

Lóháton való gyakorlatoknál törekedjünk 3 rajos szakaszokra, hogy megszokjuk a vezetésnél a nagy szakaszokat.

A századharc kiképzés első idejében gyalogkivonulásoknál dolgozzunk minél több két rajos szakasz-

szal, hogy a harciképzés sarkalatos részét, a golyószórós és karabélyos raj együttműködését valamennyi szakaszban gyakorolhassuk.

Később gyakoroltassuk valamennyi szakasz- és rajparancsnokunkat a háromrajos (két karabélyos és egy golyószórós) szakasz harceljálásában.

A századharciképzés idején igyekezzünk négy szakaszos századdal kivonulni, hogy a szakaszparancsnokoknak a harcban való összeműködését gyakorolhassuk. Néha azonban teljes szakaszokat is állítsunk össze, hogy a század- és szakaszparancsnokok a nagy szélességű és mélységű kiterjedéshez hozzászokjanak.

734. A század harcrendjéből:

a harcalakzatok megalakítását és változtatását mind zárt-, mind harcrendű alakzathól különösen pedig a lovas rohamalakzatok gyors és fürge felvételét és a tűzharcra való lórólezállásnak a megszokottságig való tökéletes végrehajtását gyakoroljuk;

hajtsunk végre a terepen való hosszabb mozgásokat (irányváltoztatással, átcsoportosítással).

735. A század harceljálását — hasonlóan a szakaszhoz — harcmozzanatok alakjában oktassuk. Ezeknél a harcmozzanatoknál szerepeltessük gyakran a géppuskát és a tüzérségi tűzhatást, a repülőket pedig legalább a feltevésben.

736. A század harciképzésénél a következő harcmozzanatokat gyakoroltassuk:

A) Támadásban.

I. Lóháton.

a) *A század előnyomulása a leplező lépcsőben 2 km. szélességben.*

b) *Menetoszlop magatartása repülő-támadáskor.*

c) *Tagozódás várható ellenséges tűz előtt.*

d) *Tagozódás és az ellenség megközelítése tüzérségi tűzben.*

e) *Lovasroham lovasság ellen hirtelen találkozásnál.*

f) *Lovasroham meglepett ellenséges lovasság ellen (pl. ellenség keskeny, de mély tagozódásban).*

g) *Kézitusában legyőzött lovasság üldözése.*

h) *Magatartás ha az ellenséges lovasság a századot lőháton meglepi.*

i) *Kézitusában legyőzetett lovasszázad magatartása és gyülekezése, az ellenséges üldözés feltartóztatása.*

j) *Tartalékszázad magatartása, ha az első lépcsőbeli századok oldalát lovasroham éri.*

k) *Előre lépcsőzött század oldaltámadása.*

l) *Tervszerű lovasroham gyalogság (tüzérség) ellen:*

1. *önálló lovasszázad,*

2. *kötélékben lévő lovasszázad részéről.*

m) *Lóról szállás tűzharchoz.*

n) *Szinlelt támadás.*

o) *Lesállás.*

p) *Fedezetként kirendelt század magatartása.*

II. Gyalog.

1. *Mozgékony harc eljárás:*

a) *A század lekötő és átkaroló csoportjának magatartása, utóbbinak lőháton való eltolása.*

b) *Az átkaroló csoport lóról szállása; támadásának végrehajtása.*

c) *Az átkaroló csoport harcánál félbeszakítása és lóraszállás.*

d) A századnak mint az ezred lekötő csoportjának magatartása.

e) Több oldalról való támadás.

f) Valamely nagyobb ellenséges oszlop nyugtalanítása (oldaltámadások, rajtaütések, stb.)

2. Mélyen tagozott támadás:

a) Az ellenséggel érintkezést vevő század tagozódása és előnyomulása tüzérségi tűzben; magatartás repülő támadásnál.

b) Második lépcsőben előnyomuló század tagozódása és előnyomulása tüzérségi tűzben.

c) Irányválttatás tagozódott században tüzérségi tűzben.

d) Megközelítő alakzatból (lőháton) a készenlétbe helyezés elfoglalása.

e) Átmenet készenlétbe helyezésből támadó alakzatba.

f) Előnyomulás terepszakaszonként (előreküzdés) géppuska- és tüzérségi tűzben 800 m.-ig.

g) Előreküzdés a rohamtávolságig (átcsoportosítások, tüzoltalom megszervezése stb.).

h) Megakadt támadás továbbfolytatása, átcsoportosítással, fenyegető ellenséges visszacsapás elhárítása (átmeneti védelem).

i) Roham előkészítése és betörés az ellenség fővédelmi vonalába.

j) Átküzdés az ellenség főellenállási övén keresztül.

k) Géppuskafészek leküzdése a főellenállási övben.

l) Ezredtartalékban előnyomuló század magatartása.

m) Tartalékszázad támadása a küzdők házain keresztül.

n) Tagozódás erdőbe és helységbe való belépés előtt és azokon való áthatolása alatt.

o) Erdei (helység-) harc.

p) Lépcsőzve oldalt előnyomuló század magatartása ellenséges oldaltámadásnál.

r) Megerősített állás megtámadása.

s) Ellenséges lovastámadás kivédése.

t) Ellenséges tüzérség leküzdése.

u) Üldözés és üldöző harcok.

v) Vízvonalakon való átkelés (hídfo alkotása, hídfo leküzdése, átázolás stb.).

B) Védelemben.

1. Halogató harceljárás.

a) Az állás kiválasztására és megszállása a géppuskák és a tartalék elhelyezése, a biztosítás és felderítés szervezése.

b) Tűzmegnyitás, kisebb ellenséges osztagok visszaverése, a tartalék támadása az ellenség oldalába.

c) A harc félbeszakítása és a századnak hátsóbb állásba való visszavétele.

2. Szívós védelemben.

a) Védelmi állás megszállása, berendezése és rejtése.

b) A védelmi harc lefolytatása.

c) Magatartás a szomszédos századnál történt belövésnél.

d) Magatartás hátsóbb lépcsőben, ezredtartalékban lévő századnál, ellenlökés.

e) A védelmi állás szabad akaratból való kiürítése.

f) *Kényszerített visszavonulás.*

737. A harmozzanatok feltevései állítsák be a századot rendszerint kötelékbe, gyakran oly harmozzanatokat is kell végrehajtani, melyek a századnak nyílt szárnyon való alkalmazását tételezik fel, hogy a nyílt oldalakkal szemben tanúsított érzékenység a tisztelnél és legénységénél megszűnjék.

738. A századnak a harc téri szolgálatban való kiképzését a H. Sz. szerint folytassuk; főként az

Előosztag (H. Sz. I. 271.).

Oldal- (utó-) véd (H. Sz. I. 280., 283.).

Felderítő osztag (H. Sz. I. 196., 235—241.).

és a

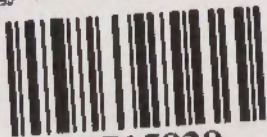
Főörs (H. Sz. I. 305—310., 326—328., 330—332.) feladatait gyakoroljuk. A harc téri szolgálatban folyó kiképzésnél bőven nyílik alkalom az önállóan fellépő század magatartásának és harcának gyakorlására.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

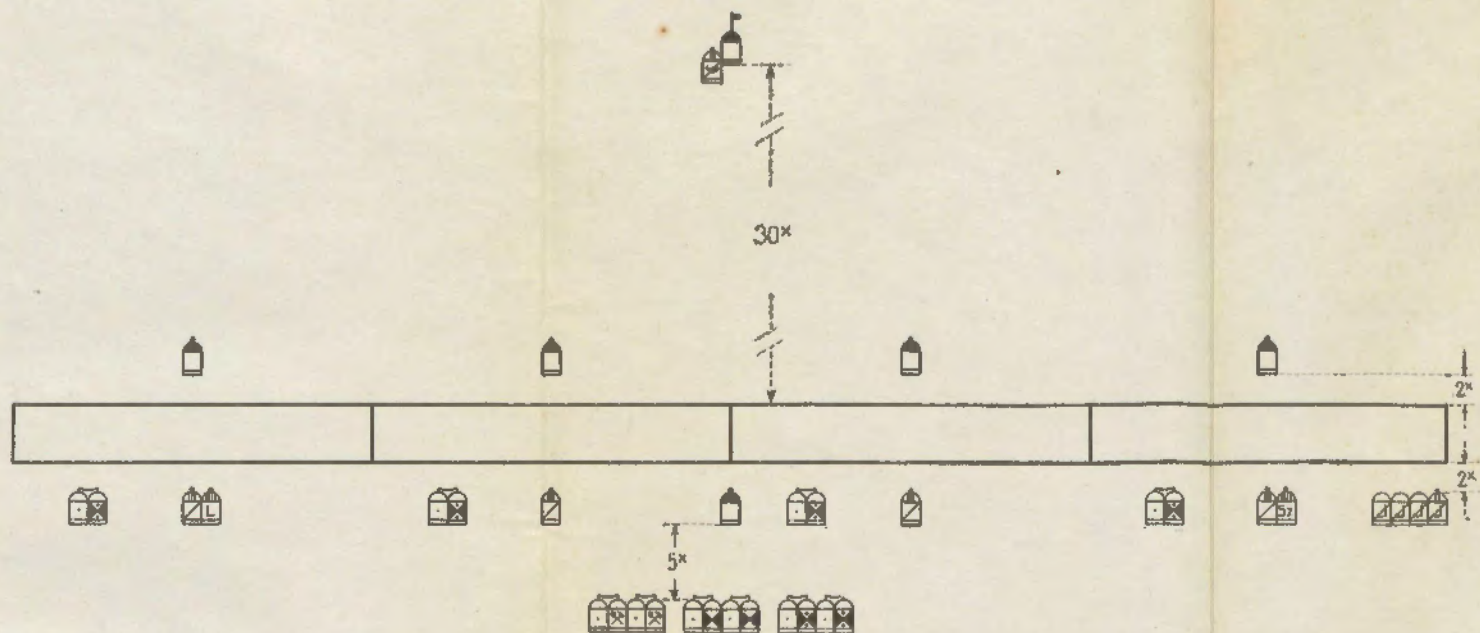

84715020

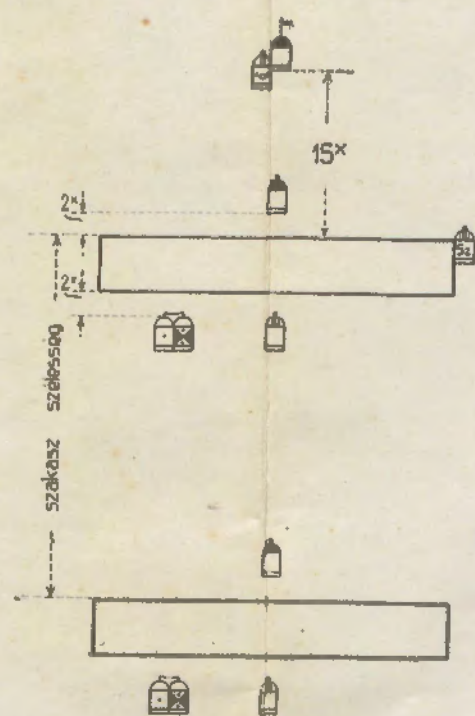

A „Vonal“

Az „Oszlop“

A „Rajoszlop“

Jelmagyarázat:

- = Századparancsnok.
- = Arovonalmögötti tiszt és szakaszparancsnokok.
- = Szakaszparancsnok helyettesek.
- = Század trombitás.
- = Szolgálatvezető altiszt.
- = Lőszeres altiszt.
- = Jelentő lovas.
- = Málhásló vezető.
- = Lőszeres málhásló.
- = Golyószóró lőszeres málhásló.
- = Műszaki málhásló.

Az „Oszlopvonal“

